

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicationis, Patrocinij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Caput II. Quomodo de Beatissima Virgine Conciones variæ haberi possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

pare, ut fiat hæc aqua, hic quidem in salutem corporis animæ
que, in altera autem vita fons aquæ salientis in vitam æter-
nam. Amen.

CAPUT II.

QUOMODO DE BEATISSIMA VIRGINE
CONCIONES VARIÆ HABERI
POSSINT.

Variæ sunt occasiones, in quibus oportet Conciones de
hæc Sanctissima Cæli Regina institui, sed tres præcipue
quarum prima se in Festis ejus offert. Secunda in peregrina-
tionibus ad templum aliquod miraculis celebre instituta
uti non rarò contingit. Tertia denique in Congregationibus,
Rosarii præcipue, quales plerumque in celebrioribus
paulò locis reperiuntur! pro singulis ergo his occasionibus
unam vel alteram Ideam in hoc capite proponam, simulque
conceptus aliquot subjungam, ad plures ejusmodi conciones
facili negotio habendas.

§. I.

De Concionibus in Festis Beatissimæ Virginis
Mariæ habendis.

Triplicis generis Conciones in Festis Beatissimæ Virginis
institui possunt, scilicet vel ad ipsum Festum accommodata
vel Beatissimæ Virginis excellentiam, potentiam, Charita-
tem erga homines, aliâque similia motiva ad ejus amorem et
licentia explicando; vel denique modum eam colendi, vir-
tutisque exercitationes ad eam pertinentes proponendo,
singulis Ideam seu exemplar in hoc paragrapho ob-
ram.

Exemplar Primum.

In quo ostenditur, quomodo Concio de Beatissima Vir-
gine Festo accommodata haberi queat.

Thema.

Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, Matth. i.

Syllogismus principalis primus.

Tunc merito creditur Beatissimam Virginem sine macula esse conceptam, quando solidis rationibus, tum ex auctoritate ipsius Dei, tum variarum Doctorum, tum ex ipsa Maternitate huius Sanctissimæ Virginis petitis, ad id credendum persuademur; at qui verum est antecedens, ergo etiam consequens.

Syllogismus principalis secundus.

Tunc merito immaculati animi ac vitæ studium ferventer suscipitur, quando hic modus immaculatam conceptionem Beatissimæ Virginis colendi est, tum in se perfectissimus, tum eidem immaculatæ Virgini gratissimus; atqui ita se res habet, ergo &c.

EXORDIUM.

Si hodiernum festum considerem, mihi videtur circa illud plerisque Christianis accidere, quod illis evenire solet, qui gemmam aliquam pretiosam invenerunt; sed quia illius pretium ignorant, parvi faciunt, ideoque etiam nullum aut exiguum fructum aut solatium ex eo referunt. Ita, inquam, & plerique Christianorum celebrant hoc Festum, sed cum exigua devotione ac fructu, quia nesciunt, quale sit hoc Festum, quam gratum Beatissimæ Virgini, & quomodo illud colere debeant; his ergo hac Concione succurram, & docebo imprimis. Quid sit festum Conceptionis. Secundò quam gratum sit Beatissimæ Virgini, si debito modo id colatur. Tertiò quomodo id ipsum celebrare debeamus, quæ omnia ut dignè & cum fructu præstare possim, ad te me Converto, o Virgo purissima, dicoque cum Ecclesia: Dignare me laudare te, Virgo Sancta, da mihi virtutem contra hostes tuos, ut Auditoribus meis tuam Sanctam & immaculatam conceptionem dignè explicare & probare, eosque simul in tui amorem accendere valeam.

Pars Prima.

Atque ut à prima parte incipiam, sciendum est, primum nostrum parentem ab initio originali iustitia praeditum fuisse, id est tali qualitate, per quam plenum dominium habebat super omnes suas potentias ita ut sine ulla difficultate à peccatis abstinere, & bona opera facere posset; postea verò Deum certam arborem in Paradiso ei ostendisse, & tale cum illo pactum fecisse, ut, siquidem abstineret ab esu fructuum illius arboris, eandem originalem gratiam in omnes posteros transfunderet; si verò comederet contra Dei Mandatum, omnes posterius originali gratia carerent, nisi per speciale privilegium eximerentur; & ita re ipsa contigit, nam cum serpens Evam, & Eva Adamum induxisset ad pomum de illo ligno comedendum, mox non tantum Adam & Eva originali iustitia privati; & à Paradiso eiectioni sunt, sed etiam decretum à Deo factum est, ut omnes, qui ex Adamo per ordinariam generationem generandi essent, eandem pœnâ involverentur, unde breviter duo colliguntur.

Primò quid sit peccatum originale videlicet peccatum primi parentis quatenus nobis imputatur, & ob id nos gratia originali privati sumus; unde sequatur, tres effectus mali in corpore, scilicet infirmitates, mortem, & putrefactionem; tres in anima, scilicet concupiscentiam inordinatam, carnalitatem animæ & mortem æternam, seu privationem visionis Beatificæ exortos esse.

Secundò colligitur peccatum hoc originale omnes hactenus puros homines ab Adamo per naturalem generationem descendentes contraxisse, solâ Beatissimâ Virgine exceptam, licet aliqui pariter in originali peccato fuisse conceptam asserant; plerique tamen hodie Auctores contrarium tenent, idque triplici ratione satis efficaci persuadent. Primò variis Congruentiis ex Filiatione Christi & Maternitate hujus Sanctissimæ Virginis petitis, sed hæc utpote subtiliores Theologis relinquendæ sunt. Secundò probant id ipsa ex variis revelationibus & miraculis, quæ, uti magis ad

forum pertinent, ita non aberit aliquas narrasse. Et primò quidem ipsa Sanctissima Virgo Sanctæ Brigittæ dixit, se esse sine macula conceptam, & hoc non definiri à sede Apostolica, ut Fideles habeant magis occasionem suum erga ipsam affectum ostendendi, uti Bernardus de Bustis Sect. 1. p. 1. refert, idem etiam aliàs Canonico revelavit, uti Sanctus Anselmus lib. 9. miracul. cap. 7. scribit, nam cum Canonicus iste noctu per aquas ex fornicatione rediret, & Matutinum de Beatissima Virgine recitans à Dæmonibus eversâ naviculâ submersus esset, jamque ab iisdem ad infernum raperetur, subito ab hac Sanctissima Virgine ereptus est, audivitque, si gratus esse vellet, operam dare debere, ut à fornicatione deinceps abstineat, & Festum immaculatæ conceptionis devotè celebret: Deinde ipse etiam Sanctus Thomas, cujus auctoritate tamen se maximè tumentur Adversarii, Fantino Episcopo Pataviensi id revelavit, cum enim Episcopus hic legeret tertiam partem Sancti Thomæ, & miraretur, quòd ibi determinasset, quod Beatissima Virgo in originali peccato sit concepta, apparuit ei Sanctus Thomas dicens: Scias Domine Episcopo, quòd, quando talem opinionem posui, solum habui respectum ad statum, quo Beatissima Virgo peccatum originale contrahere debuerat, nisi per Filium suum esset præservata; sed DEI filius Matrem suam ab omni macula præservavit. Ita Nicolaus de Padua, tum ejus Vicarius & Doctor asserens, se ab hoc Episcopo visionem hanc non sine magna lachrymarum effusione propriis auribus audivisse, teste eodem Bernardo de Bustis. Sect. 7. cap. Id ipsum verò aliis adhuc miraculis est confirmatum, inter quæ primum meritò locum habere debet, quod Alexandro Alensi viro doctissimo ex ordine Sancti Francisci contigisse scribitur, cum enim hic in festo Conceptionis coram tota Universitate doceret, Beatissimam Virginem esse in macula originali conceptam, repentinò ac gravi morbo correptus, eoque singulis annis eodem die redeunte tentatus est, donec votum fecit, se librum de immaculata conceptione compositurum, hoc enim votò facto mox sanatus est, & postea in morte sua assidue hæc verba ingeminavit: Maria, Domina mea, tota pulchra es, & macula originalis nunquam fuit in te. Nec minus mirabile est, quod idem

H 2

Bernar-

Bernardus de Buis in Civitate Mantuæ accidisse narrat, quod scilicet cum Dominicanus quidam in solempnissimâ disputatione probare vellet, Beatissimam Virginem esse in macula conceptam, omnia verba in ejus ore mutata sint, dixeritque, propono vobis istam veram conclusionem, quod Beatissima Virgo sit sine macula concepta, cumque Fratres irasceretur, & ille emendare vellet, nihil aliud dicere potuerit. Sed quia fortè similes revelationes & miracula ab Adversariis ut incerta exploderentur, ideo tertium argumentorum genus ex affectu erga Beatissimam Virginem petitur sic formant nostræ sententiæ Auctores: quidquid probabiliter & sine incommode Beatissimæ Virgini attribui potest, id merito tribuitur, sed hoc fieri potest in immaculatæ conceptionis assertionem, ergo merito asseritur. Major est Sancti Augustini, Bernardi & aliorum, minor autem ex eo probatur, quod major pars Doctorum ita sentiat, neque ullum in contrarium veniens ex tali assertionem secuturum appareat, sed potius magni favores & gratiæ ab hac Sanctissima Virgine, quæ & ipso Christo sperari possint, si tam honorifice de illa sentiamus & loquamur, quidni ergo id agamus? atque ex hoc patet nunc, quid sit dies conceptionis, nimirum dies ille, quo devota mente recolimus Beatissimam Virginem esse sine macula conceptam, ideoque ipsi quidem Deo gratias agimus pro tanto favore, ipsi verò Sanctissimæ Virgini gratulamur tale privilegium, debitumque ob id honorem exhibemus. Et hoc Festum jam olim in ipso etiam cælo celebratum est, uti supra citatus Auctor Sect. 8. p. 3. & 4. refert, & merito vix enim aliud tam gratum est Sanctissimæ Virgini, quia per hoc in memoriam revocatur donum, quod soli ipsi convenit, & quod speciali affectu Dei erga ipsam ante omnes alios homines condecorata est; cum ergo honos iste Sanctissimæ Virgini exhibitus in totum etiam genus nostrum humanum quodammodo redundet, merito exclamamus cum Beatus ensibus Judith. cap. 15. *Tu gloria Jerusalem, tu laus Israel, tu Honorificentia Populi nostri*, & illud 1. Martini repetimus *absit rem istam facere, & non inferamus tamen gloria nostra.*

Pars Secunda.

Sed videor audire vos dicentes, non dubitare vos de immaculata conceptione, sed firmum concepiffe propositum eandem ad mortem ufque, vel ipfius etiam, fi oportebit fanguinis effufione defendendi; illud verò potiùs fcire vos defiderare, quomodo eandem Conceptionem dignè colere debeatis; cui defiderio veftrò æquiffimo ut fatisfaciam, aio, varios effe modos à variis assignatos, fed communem effe, quo fuadetur, ut cogitatione, verbo, & opere, colatur; *cogitatione* quidem, fi firmiter credatur, & ut non pauci faciunt hodiè, etiam votum concipiatur, eandem defendendi: *Verbo*, fi ea condignis laudibus celebretur, (id quod officij de immaculata conceptione recitatione, & Sacrificij oblatione potiffimum fieri potest) & in neceffitatibus, præcipuè tentationibus ad peccandum, auxilium hujus Sanctiffimæ Virginis per immaculatam conceptionem imploretur, ufurpando illos Ecclefie verfus: *Dignare me laudare te, Virgo Sacra, da mihi virtutem contra hostes tuos.* Opere denique, fi varia feu mifericordie feu patientie in ipfius honorem peragantur, ut fuo modo locum habeat illud fponfi cantic. 2. *Sicut lilium inter spinas, fic amica mea inter filias Ada.* Sed Ego, uti non improbo hunc modum, ita alium longè gratiorem Virgini fingulariter commendo, quem quidem colligo ex apparitione cuidam Religiofo facta, dum ei in specie rugofæ anùs apparuit Sanctiffima Virgo, dicens, talem fe effe in ejus mente. Ex quo fic argumentor, talis eft Beatiffima Virgo in mente cujusque, qualiter mens ejus constituta eft, ergo ut Beatiffima Virgo in aliquo fit fine macula concepta, debet etiam mens ejus fine macula exiftere; Verbo, dicere volo, optimum effe modum colendi immaculatam conceptionem, ut, ficut nos ipsam falutamus, & dicimus: *tota pulchra es amica mea, & macula non eft in te*, ita nos quoque mundicie corporis & animi ita ftudeamus, ut ipfa viciffim de nobis dicere poffit: *totus pulcher es, dilecte mi, & macula non eft in te.* Ad hanc nos hortatur illis verbis Sanctus Joannes 1. Jo. 3. *Filioli mei, non diligamus verbo & lingua, fed opere & veritate*; fine hac parvi facit devotionem noftram & confessionem immaculatæ fuæ conceptionis, fed potiùs ufurpabit illa Sancti Jacobi Ver-

ba cap. 2. *Fratres mei, quid proderit, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat; nunquid poterit fides salvare eum?* opus ergo à vobis exigitur, o dilecti, opus, inquam, illud, quod Sanctus Hieronimus Sarm. de assumptione verbis his notatu dignissimis vos adhortatur; *Igitur dilectissimi amate, Mariam, quam colitis; colite quam amatis; quia tunc verè colitis & amatis, si imitari velitis ex toto corde, quam amat; facite nempe B. Virgo ut Iesu, lib. 4. reg. cap. 10. dicens; Nunquid cor tuum rectum cū corde meo? si est, da manū (id est, opus) tuam ut ergo clariùs edisseram, & in compendium redigam, quid quid ad solidum cultum immaculatæ conceptionis pertinet, tria aio præstanda.*

Primò ut firmissimum faciatis decretum, inprimis quidem ad honorem Dei, deinde etiam ad honorem Beatissimæ Virginis ab omni non tantum mortali, sed etiam veniali delicta rata admissa macula, imò etiam à transgressione regulari peccato obligantis abstinendi, dictumq; vobis ab ea credam. *Quodcunque dixerit vobis (Filius meus) servate, & facite; hæc professio est gratissima, hoc est verè dicere, me nunquam te derelicturum neque contra tuum & tuæ immaculatæ conceptionis honorem quidquam facturum, sed eandem verbo opere defensurum.*

Secundò ut certò vobis persuadeatis, vos non omnino immunes esse ab omni peccato, sed, ut Sanctus Bernardus ait, nostrum angulos habere; ubi autem anguli sunt, ibi & sedes, itaque ab eadem vobis dictum putate: *scrutemur vias nostras, & studia nostra, & in eo se iudicet quisque profecisse, ac cum id invenerit, quod reprehendat, sed si id, quod invenit, reprehendat; tunc non te fallit inquisitio tua, si rursus opus ex scrutinio advertisti; id quod ipse etiam Christus religioso cultum per Mariam Olgniaccensem significari iussit, ut Petrus Penneguin in sua Isagoge testatur parte 3. cap. 15. num. 14. id ergo potiùs agamus, ut citò abluamus maculam, quam contraximus, & ex defectu nostro medicamentum superius nostræ accipiamus, & statuamus deinceps cavere, ita, ut si ex scorpione fit oleum contra ictum illius, ita & nos ex peccato humiliationem, velut optimum contra illud remedium eliciamus.*

Tertiò ut hunc ipsum ob finem sine macula conceptionis

Virginem in Patronam & Adjutricem eligamus, eique corpus & animam committamus dicentes cum Sancta Agnete: *Cor meum & corpus conserva immaculatum*; atque adeo, si occasio maculandi animam ingruerit, credamus à Beatissima Virgine dici nobis: *Fili mi abstine propter me; quis ex tali cogitatione non sentiret cor suum emolliri, atque ad cavendum peccatum efficaciter incitari? quis non speraret semper hoc medio victorem vitiorum futurum? ita certe expertus est gravissimus peccator ille, qui prima die ad honorem SS. Trinitatis. Secunda ad honorem Beatissimæ Virginis abstinere à mala consuetudine jussus, ita immutatus est, ut facilem sibi experiretur abstinenciam, quam antea impossibilem judicarat. Idem & nos experiremur, si similem victoriam semel iterumque propter Bearam Virginem reportaremus de vitiis nostris, tunc cum fiducia diceremus, quod in calendario novo morientium hodie petitur his verbis; O Maria, sine macula concepta, fiat cor meum immaculatum, ut plus te amet, & honoret apud omnes, quam ulla creatura te possit inhonorare; tu vitam tuam sine macula inchoasti, ora pro me apud Filium tuum Jesum, ut ego sine macula eam finiam.*

Epilogus.

Sed finio, & omnes, quantum possum adhortor, pulcherri-
mis illis verbis Sancti Bernardi: *Totis medullis cordium, totis
precordium affectibus, & votis omnibus Mariam hanc (sine
macula conceptam) veneremur, quia sic est voluntas eius, qui
omnia vult nos habere per Mariam.* Flectamus ergo genua
cordis nostri, accedamus ad altare, & dicamus. O purissima
Dei Mater & Virgo, Patrona nostra clementissima, nos famu-
li & ancillæ tuæ, licet undique patrocínio & amore tuo in-
dignissimi, freti tamen pietate & misericordia tua singulari,
& Zelo illo, quem habes erga salutem animarum nostrarum,
coram tota curia cælesti profitemur, nos firmissimè credere, te
sine omni macula originali conceptam esse, & hanc ipsam o-
pinionem, non tantum pro viribus defensores, sed etiam ope-
ram daturos, ut alii firmiter credant, & non tam cogitatione,
& verbo, quam opere & immaculatæ vitæ studio colant atque
defendant. Obsecramus te igitur, suscipe nos in clientes tuos
& cultores immaculatæ conceptionis tuæ perpetuos, adesto
nobis

nobis in omnibus actionibus nostris, sed illis præsertim virtutibus, quæ immaculatam Conceptionem tuam singulariter de decent expugnandis, nec deseras nos in hora mortis nostræ sed potius in immaculatum tuum sinum nos suscipe, & in Paradysum Cælestem transporta, ubi cum omnibus Sanctis in omnem æternitatem gratissimum tibi præconium illud accedamus: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

Exemplar Secundum.

In quo ostenditur, quomodo motivum aliquod ad Beatissimæ Virginis amorem alliciens proponi queat.

Thema.

Erunt signa in sole & stellis, & in terris pressura gentium præ confusione sonitus maris & fluctuum arescentibus hominibus, præ timore & expectatione, quæ supervenient universo orbi Luca 11.

Scopus.

Demonstrandum, quod Beatissima Virgo sit arca spiritualis, per quam ab æterno interitu servari debeamus, seu quod amor Beatæ Virginis sit verum signum prædestinationis.

Syllogismus principalis.

Sicut in diebus Noë, ita erit adventus Filii Homini; ergo mature confugiendum est ad Arcam aliquam spirituales, in qua salvemur; atqui Beatissima Virgo talis est arca spiritualis; ergo mature ad eam confugiendum est.

EXORDIUM.

In libro Genesis cap. 6. legitur, quod, cum DEUS videret quod multa malitia hominum esset in terra, tactus dolor cordis intrinsecus, decreverit delere hominem & animalia; ideoque Noë ad se vocaverit, ei que, ut arcam ædificaret, præceperit; quod cum strenuè executus fuisset Noë, à Concivibus quidem suis ab initio derisus, & pro deliro habitus est; sed magno eorum damno, nam postquam Noë in arcam cum Filiis ingressus est, omnes in diluvio submersi, serò errorem suam cognoverunt, frustra que deplorarunt. Quod tempore Noë evenit, idem etiam in fine mundi contingeret, nisi ipse Christus prædixit dicens; Sicut in diebus Noë, ita erit adventus

adventus Filii hominis; sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes & bibentes, nubentes & ad nuptias tradentes, usque ad eum diem, quo intravit Noë in arcam, & non cognoverunt, donec venit diluvium, & tulit omnes; ita erit adventus Filii hominis, atque adeo, quisquis diluvium illud terribile iudicii divini & æternæ damnationis evadere voluerit, meritò maturè sibi de arca spirituali prospicere debet. Et si verò non ignorem plures ejusmodi arcas, id est, signa prædestinationis passim ab Ascetis assignari, judico tamen hanc prærogativam ante alias Beatissimæ Virgini convenire; quare ut maturè ad illam per veram devotionem & fiduciam confugiat, hac concione fusiùs ostendam, quam rectè illa arca spirituali comparetur, & quàm meritò devotio erga illam inter præcipua prædestinationis signa numeretur; Vos interea, ut tantò promptiùs ad arcam confugiat, mentes animosque præparate.

Narratio.

Solent Rhetores, quando naturam & præstantiam aliqujus rei accuratiùs volunt ostendere, ante omnia quatuor causas principales indagare, his enim cognitis judicant, non difficulter cujusque rei naturam & præstantiam cognosci posse; quòd si ergo & nos cognoscere velimus, quàm verè Beatissima Virgo spirituali arca comparetur, non meliùs videmur id obtinere posse, quàm si quatuor dictas principales causas, scilicet materialem, formalem, efficientem & finalem indagemus; nam quoad omnes summam inter utramque arcam similitudinem deprehendemus.

Confirmationis Prima Pars.

Nam primam materialem causam quod attinet, qualis ea in arca Noëtica fuerit, sacer textus Genes. 6. indicat, dum ait: *fac tibi arcam de lignis lævigatis* (Chaldæi & Rabini ex libris Cedri intelligunt) & *Bitumine linies intrinsecus & extrinsecus*; sed hæc multò perfectiùs in arca nostra spirituali repetiuntur; illa namque verè erat ex cedro, id est, altissimis perfectionibus composita, omnisque tam corporalis, quàm spiritualis putredinis expers: illa verè erat lævigata, id est, ita mortificata, ut neque spiritus adversus carnem, neque caro adversus spiritum concupisceret; illa verè erat Bitumine

H 1

gratiæ

gratiae intrinsecus & extrinsecus illita & armata, ita, ut ne una gutta diluvii, id est, peccati, cujuscunque in eam unquam intraverit, id quod clarè sanctus Bernardus in Epist. ad Canonic. Lugdunenses indicavit, dum dixit: magna fuit Sanctificatio Ieremia, quia potuit faciliter vitare culpam mortalium: maior sanctificatio Ioannis Baptista, quia potuit vitare frequentiam venialium: maxima Virginis Maria, quia potuit vitare, imò vitavit omne peccatum.

Pars Secunda.

Jam verò, si formam arcae Noëticae consideramus, eam sic describit sacer textus loco cit. Trecentorum cubitorum erit longitudo arcae, quinquaginta cubitorum latitudo, & triginta cubitorum altitudo illius, fenestram in arca facies, & in cubito consummabis summam eius, ostium autem arcae pones ex latere deorsum canacula & tristega facies in ea; sed & hæc perfectius longè in arca nostra reperiuntur, nam primò quanta illius in omnem partem dimensio fuerit, pulchrè iterum sanctus Bernardus in quodam sermone indicat, dum ait: Quam misericordiae tuae, o Benedicte, longitudinem, profunditatem, sublimitatem & latitudinem queat investigare, nam longitudo eius usque ad novissimum diem invocantibus eam subvenit universis; latitudo eius orbem terrarum replet, ut tuae misericordiae omnis terra plena sit; sic & sublimitas eius civitatis supernae invenit restorationem, & profundum eius sedentibus in tenebris, & in umbra mortis obtinuit Redemptorem; imò Idem Sanctus dixit, hanc arcam majorem & latiore esse toto orbe terrarum, quin & ipsi cælis; O Venter, inquit, capacior cælis, diffusor terris, latior elementis, qui illum continere voluit, quem totus orbis comprehendere non potuit, & qui tribus digitis molem terrae comprehendit. Fenestra hujus arcae spiritualis erat puritas & integritas hujus Sanctissimae Virginis, per hanc enim excludebantur omnes malignae humiditates inordinatorum affectuum; E contrario verò soli justitiae & clarissimae luci aeternae sapientiae & calori seu amoris intensissimo Spiritus sancti aditus copiosè patebat. Ostii seu Januae vicem misericordia hujus sanctissimae Virginis subit, per quam facilè sanè aditus conceditur omnibus eam pullantibus, quemadmodum pulchrè S. Bernardus his verbis indicat.

sum misericordia sua Maria omnibus aperit, ut de plenitudine eius omnes accipiant. Denique nec habitationum deest diversitas, nam quemadmodum in arca Noëtica tres reperiebantur contignationes, una pro avibus. secunda pro hominibus. Tertia pro Quadrupedibus; ita in nostra quoque arca spirituali una quodammodo reperiebatur habitatio pro peccatoribus, qui Bestiis comparantur à sancto Davide psalmo 28. dicente: *Homo, cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis*; alia pro iustis, qui verè hominis appellationem merentur, quia rationi & legi divinæ conformiter vivunt; & ultima denique pro Angelis, qui avibus propter volandi canendique facultates meritò assimilantur, de quibus hic rursus sanctus Bernardus loquitur: *Ex hoc Beatam te dicent omnes generationes, quia omnibus generationibus vitam & gloriam tribuisti; in te nimirum Angeli latitiam, iusti gratiam, peccatores veniam inveniunt in aeternum*; an non ergo propter formam rectè arcæ comparatur B. Virgo?

Pars Tertia.

Non minùs tamen etiam quoad efficientem causam perfectissima reperitur similitudo, nam quoad corpus quidem ædificata erat à sancto Joachimo, qui verè gratiam invenerat coram Domino, & ambulabat cum eo, & propter sterilitatem ab initio irridebatur à vicinis, ut Noë: quo ad animam, à quo ædificata fuerit, clarè sanctus Augustinus in lib. contra duas hæreses indicavit, dum ait: *Vnde sordes in Maria, quæ nec in concipiendo libidinem, nec in pariendo est passa dolorem? unde sordes in illa domo, in qua nullus habitator terra accessit? solus ad eam eius fabricator, & dominus venit*; si ergo Christus hanc arcam fabricavit, quis non videt, eam ob varias quidem causas, sed præcipuè quia mundum restauravit, ei-que requiem (quam significari per vocem Noë Interpretes notant) attulit sempiternam, ipsi Noë optimo jure comparari posse, atque adeò etiam ex hac parte tantò præstantiorem esse arcam nostram spiritualement, quantum dignitate sua, aliisque omnibus prærogativis Christus Noë-mum antecedit.

Pars

Pars Quarta.

Verum quod specialiter arcam nostram commendat, causæ finalis similitudo est cum arca Noëtica; ut enim illa ad humanum genus ab interitu corporali & temporali servandum exstructa est; ita ad homines à morte spirituali & æterni redimendos arca nostra spiritualis est præparata; quam ob causam meritò amor & fiducia erga illam inter præcipua prædestinationis indicia numeratur; & hoc est, quod hodie potissimum à vobis, dilecti Auditores, bene adverti velim non possumus quidem in hac vita sine speciali DEI revelatione certitudinem physicam habere de nostra prædestinatione (*nescit enim homo, an amore, an odio dignus sit*, teste Salomone Ecclesiast. 9.) nihilominus tamen probabilia quædam indicia, per quæ moralem quandam spem ac certitudinem salutis nostræ concipere valeamus, habere nos posse, omnes Theologi concedunt, & intra hæc meritò præcipuum, potestatem Christi amorem, locum habere devotionem erga sanctissimam Virginem probant sequentibus, iisque efficacibus argumentis.

Primo ex comparatione cum mulieribus antiqui testamenti liberantibus ab interitu, & figurantibus hanc sanctissimam Virginem; nam ut Eva erat mater corporaliter viventium à primo Adamo progenitorum, ita ipsa est mater spiritualiter viventium, & à secundo Adamo, id est, Christo progenitorum: sicut Filia Pharaonis Moysen ex aquis extraxit, ita Beatissima Virgo velut Filia summi Regis dignissima Christum ex aquis tribulationum & periculorum, quæ sæpius eum suffocare debuissent, servavit, ut homines à Tyrannide diaboli educere & liberare posset: sicut prudentissima Abigail placavit iram Davidis, ne iret ad sanguinem: Betsabea pulcherrima Salomoni Regnum impetravit. Judith pulcherrima Holoferni caput abscindendo patriam ab interitu liberavit: Itemque castissima Esther liberationem suæ gentis maximam felicitate procuravit; ita misericordissima nostra Mater hæc omnia tantò perfectius præstitit, quanto pluris faciendum est, ab æterna quàm temporali morte esse servatum, & ad cæleste, quàm terrestre regnum fuisse promotum.

Secu

Secundò id ipsum probant, & colligunt ex variis scripturæ locis, quæ ex divino instinctu ab Ecclesia ipsi attribuuntur, quales sunt v. g. *Beatus homo, qui audit me, & vigilat ad fores meas quotidie, & observat ad postes ostii mei; qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino; qui autem in me peccaverit, ladet animam suam; & omnes, qui me oderunt, diligunt mortem.* Prov. 8. simili modo etiam attribuitur illi memorabilis illa Ecclesiast. 24. cap. Sententia: *Qui creavit me, requievit in tabernaculo meo, & dixit mihi: in Iacob inhabita, & in Israël hereditare, & in Electis meis mitte radices;* præ reliquis autem pulchrè hanc veritatem confirmat, quòd illa sententia Canticorum 7. *Venter tuus, sicut acervus tritici;* ei accommodetur; per eam namque Interpretes significare volunt Christum fuisse fertilissimum illud granum tritici, de quo in Evangelio ipse olim loquebatur, quòd in terram per mortem coniectum, mortuumque fecit fructum multum, ideòque pro electo hoc tritico Justorum ventrem seu sinum Beatissimæ Virginis velut horreum vel receptaculum fuisse præparatum.

Tertiò pari modo id ipsum colligitur ex titulis, qui ab eadem Ecclesia huic sanctissimæ Virgini attribuuntur, quales sunt janua cæli, stella matutina, civitas refugii, præcipuè verò Mater DEI, & arca fœderis, nam si Salomon matri suæ Bersabæ dixit Reg. 3. cap. 2. *Pete mater mea; neque enim fas est, ut avertam faciem tuam.* si eodem loco ad Abiathar Sacerdotem dixit: *Equidem vir mortis es, sed hodie non interficiam te, quia portasti arcam DEI coram David Patre meo;* Quantò magis Christus matrem suam dilectissimam exaudiet, & omnibus, pro quibus ipsa intercedet, regnum cælestè dabit; quantò magis parceret, & æterna morte non puniet eum, qui vivam fœderis arcam, id est, matrem suam sanctissimam in corde suo per totam vitam circumtulit?

Quartò etiam auctoritate & consensu sanctorum Patrum id confirmant, ex quibus tantum unum alterumve breviter citare placeat. Quorum primus est sanctus Anselmus, qui in sermone quodam memorabilem hanc sententiam protulit, omnium hominum cordibus aureo Characterè inscribendam: *Sicut à te despectus, & à te aversus, necesse est, quòd peris, sic ad te reversus, & à te respectus impossibile est, quòd per-*

per-

pereat. Secundus est sanctus Germanus Patriarcha, qui in sermone de Zona sic loquitur: *Quomodo corpus nostrum respirabis, signum operationis habet respirationem, ita & sanctissimum nomen tuum, ô Virgo Beatissima, quod in ore servorum tuorum versatur assidue, in omni tempore, loco, & modo vita, letitia & auxilii non solum est signum, sed ea etiam procurat, & conciliat.* Quis non singulare ex talibus sententiis solatium capiat?

Quintò idem ex variis etiam revelationibus probant, nam imprimis ipse DEUS sanctæ Catharinæ Senensi revelavit, ut in tract. 4. dial. cap. 139. legitur, quòd propter incarnationem Filii sui, Matri ejus ex infinita sua Bonitate concesserit, ut nullus peccator, quantumcunque magnus, qui eam debita fiducia & devotione coluerit, à Diabolo abripiatur; ipsam namque esse escam dulcissimam, quâ inescari homines, & præcipuè peccatores ad cælum attrahantur. Sed & Christus quondam Garfendæ nobili Matronæ pro Comite Elzeario, quem educaverat, oranti dixit: *Juveni huic, pro quo tantum oras, noveris me matrem meam dedisse Magistram; nihil ergo de illa dubites.* Præ reliquis tamen memorabile est, quòd ipsamet sanctissima Virgo quondam sancto Alano dixit; ut Georgius Pistorius in matre admirabili conc. 7. refert: *O dilectissime Sponse: debeo tibi occultum providentiæ divinæ mysterium revelare, quòd mox etiam aliis à te manifestari velim, nempe à salutatione Angelica, per quam totus mundus instauratus est, tædium & horrorem habere esse infallibile signum reprobationis; contra verò ad illam in animo devotionem & voluptatem sentire, signum prædestinationis est.* Aliàs verò sanctæ Brigittæ dixit, ut Pater Petrus Pennequin in Isagoge dissert. 2. n. 5. refert: *Ego sum Regina Cæli, Ego mater misericordiæ, Ego justorum gaudium & aditus peccatorum ad DEUM.* Nullus est adeò maledictus, qui, quamdiu vivit, careat misericordiâ, quin propter me levius tentatur, quàm alioquin à dæmonibus tentaretur. Nullus est ita alienatus à DEO, nisi fuerit omnino maledictus, qui, si me invocaverit, non revertatur ad DEUM, & habiturus sit misericordiam. Ego vocor ab omnibus misericordiam Mater, & verè, quia misericordia ejus me fecit misericordem

dem, ideo miseret, qui ad misericordiam, cum possit, non accedit, ergo veni, & absconde te sub pallio meo.

Sexto, id ipsa experientia confirmat, quâ constat, quotquot magis in sanctitate & virtute perfecti fuerunt, eos singularem semper erga sanctissimam Virginem amorem, devotionemque habuisse, neque unquam fuisse repertum, qui vel minimam devotionem constanter exercuerit, & tamen mala morte obierit. Nimirum ut Auctor naturæ tenellis agnis naturalem quendam instinctum indidit ad matrem suam ex mille aliis ovibus, licet ferè similibus dignoscendam, ut per eam ali & conservari possent; ita DEUS quoque ut Auctor gratiæ iis, quos salvare decrevit, internum quendam impulsum & amorem ad hanc sanctissimam Virginem ingenerat, ut ad eam confugiant, & per ejus maternam pietatem salvari mereantur. ut adeò integerrimus ille Juvenis Perchmannus ex Societate JESU meritò dixerit: *si amavero beatissimam Virginem, securus ero mea salutis, & constantia in vocatione.*

Septimò denique id ipsius etiam dæmonis confessiones stabiliunt, qui, licet Pater mendacii sit, in iis tamen, ad quæ revelanda divina auctoritate compellitur, meritò ipsius confessio non levem auctoritatem habere debet; de hoc ergo legitur in Histor. Ord. Prædic. quòd adjuratus cum socio in obfesso homine jussusque dicere, quem sanctum maxime reformidaret, sequentia responderit. Primò: Mater DEI est nimis potens in præservandis servis suis, ne in infernum ruant. Secundò fateamur coacti, neminem nobiscum damnari, qui in ejus sancto cultu perseverat devotus. Tertiò, unicum suspirium ab Ipsa prolatum & sacrosanctæ Trinitati oblatum excedit omnium Sanctorum merita. Quartò contra fideles Ejus servos non possumus prævalere. Quintò notum sit omnibus, plurimos in hora mortis eam invocantes salvari. Sextò ampliùs compulsi annuntiamus, nullum in exercitio sacri Rosarii perseverantem damnari, quia ipsa impetrat contritionem, & alia ad salutem necessaria.

Ex quibus omnibus facilè nunc apparet, quàm meritò Beatissima Virgo Arcæ spirituali compareretur, atque adeò nihil aliud supersit, quàm ut in eam maturè confugiamus, eamque in finem duos pedes spirituales usurpemus, quorum primus

primus est fidelis fiducia ad hanc sanctissimam Reginam ideoque illam sancti Bernardi admonitionem perpetuo in mente & auribus habeamus: *in periculis, in rebus dubiis, Mariam cogita, Mariam invoca, non recedat ab ore, non recedat à corde.*

Secundus pes est constans erga eandem DEI Matrem devotio, quæ in eo consistit, ut pauca quidem, sed constanter & ferventer peracta obsequia quotidie, vel certe in diebus ipsi specialiter dedicatis, quales sunt Sabbathum & festa illius peragamus; præcipue tamen imitatio illius in exequenda DEI voluntate procuretur; hoc enim esse efficacissimum, imò necessarium medium ad opem illius impetrandam jam olim sanctus Bernardus indicavit dicens: *ut impetres orationis eius suffragium, non deseras conversationis exemplum;* quia imò ipsamet sanctissima Virgo id ipsum satis insinuavit, dum in nuptiis Canæ Gallileæ volentibus vinum per ipsam à Filio impetrare dixit: *quodcumque dixerit vobis, servate & facite;* hoc ergo potissimum caput est, in quo sanctissima Virgo nostram imitationem desiderat, ut nempe non tam ore quam opere dicamus: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum;* tunc enim merito etiam ad hanc devotionem applicare possumus illud sancti Joannis 1. cap. 5. sententiam: *Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad DEVM (& sanctissimam Matrem illius) & quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata eius custodimus, & ea, quæ sunt placita coram eo, facimus.*

Epilogus.

His ergo duobus pedibus instructi audacter accedamus ad arcam istam spiritualem, & cum magna fiducia dicamus: *Sub tuum praesidium confugimus, sancta DEI Genitrix, nostras deprecationes ne despicias; noli aspiciere nostra peccata & demerita, sed potius merita Filii tui; noli attendere malitiam nostram, sed tuam misericordiam maternam considera; noli meminisse hæcenus admissa in tuo cultu & veneratione negligentia, sed potius memento, te velut Arcam spiritualem nobis à Filio ablata esse, dum nos tibi in cruce tam sollicitè in Ioanne commendavit, libera erga nos à periculis cunctis, ô Virgo gloriosa & benedicta, præcipue verò à diluvio illo terribili ultima*

sentia, ut & nos tibi cum Noë post periculum superatum, altare spirituale amoris in corde nostro adiscemus, & laudes tibi ac DEO cum Sanctis omnibus à te liberatis per totam aeternitatem canemus. Amen.

Nota hunc esse copiosissimum fontem, ex plurimæ, exque sat utiles materiæ pro concionibus de B. Virgine hauriri possunt, uti ex sequentibus conceptibus videre est.

Conceptus alii.

I. Ex occasione thematis: *Ecce Mater tua*, Joan. 19. ostendi potest, quomodo B. Virgo verè sit Mater nostra spiritualis, & quidem triplici titulo. 1. Quia, cum sit Mater Christi, est etiam Mater membrorum ejus; Fideles autem sunt membra Christi, illi ut capiti connexa, uti S. Augustinus in l. de Virg. discurret. 2. Quia, cum Christus sit Frater noster, uti ipse Matth. 28. indicavit dicens: *Ite, nuntiate Fratribus meis*: Merito & ipsa Mater nostra dici potest, uti S. Anselmus de concept. Virg. c. 15. notavit dicens: *O Domina, si Filius tuus factus est per te Frater noster, nonne tu per illum facta es nostra Mater?* 3. & potissimum, quia omnia officia veræ Matris perfectissimo modo spiritualiter erga nos exercet. Nam 1. sub Cruce nos genuit, uti S. Rupertus super verba: *Mater, cum parit, tristitiam habet*; notavit dicens: *Proinde quia ibi dolores ut parturientis sustinuit in passionis unigeniti DEI, omnium nostrum salutem B. Virgo peperit, & facta planè omnium nostrum Mater est*. Hinc & Christus ibi potissimum dixit Joanni omnium hominum Personam sustinenti: *Ecce Mater tua*. Et Salazar in c. 8. Prov. ideo putat cuivis homini illa Canticorum c. 8. verba applicari posse: *sub arbore malo* (id est, cruce ex malo, ut aliqui putant, facta) *suscitavi te; ibi peperit te Mater tua, ibi parturivit te Genitrix tua*. 2. Quia nos sollicitè alit, & educat, omnia necessaria corpori & animæ impetrando, sicut vinum in Cana Galilæa impetravit. Certè S. Hermannus, cum adhuc Puer esset, lapidem in templo ostendit, sub quo, quoties vitu aut alia re indigebat, tantum pecuniæ reperiebat, quantum pro præsentis necessitate indigebat; unde merito, quod olim Pharaon Aegyptiis frumentum aut aliud quid petentibus dicebat: *Ite ad Ioseph*, Christus nunc de Matre sua ad nos dicit: *Ite ad Matrem meam*. 3. Quia in sinum suum nos recipit.

Instr. VII.

I

cipit.

capit, & à periculis ac hostibus defendit, sicut Gallina pull suos; ut aded meritò S. Bernardus hortetur: *In dubiis, in angustis, in periculis MARIAM cogita, MARIAM invoca, recedat ab ore, non recedat à corde.* 4. Quia hæreditatem ternam procurat juxta illud Prov. 8. *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino.* Unde merito mnes illis Siracidis verbis Eccl. 24. ad se invitat: *Transferte me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis, & hæreditas mea super mel & favum.* Vide Pistorium de Matre jus maternum in B. transcribente. fol. 29.

II. Ex occasione thematis: *Ave maris stella, DEUM mater Alma.* potest B. Virgo stellæ Maris comparari. 1. Quia sicut stellæ rotundæ sunt, atque aded figuræ capacissimæ; ita & Beata Virgo cælestium donorum capacissima extitit, uti S. Hieronymus testatus est dicens: *Cælestibus per partes præstatur: MARIE vero se totam infundit gratia plenitudo.* 2. Quia sicut stellæ nobis parvæ videntur, se autem altissimæ & maximæ existunt; ita & B. Virgo in oculis quidem & hominum oculis, dum vivebat, parva & humilis apparebat (hinc enim se Ancillam Domini vocabat) in æthere vero maxima fuit, uti S. Anselmus testatus est dicens: *Nihil tibi Domina, æquale est, nihil comparabile; omne enim, quod est, aut supra te est, aut infra te; Supra te solus DEVS est; infra te omne, quod DEVS non est.* 3. Quia sicut stella maris illuminat & dirigit navigantes, eosque à periculo naufragii liberat; hinc S. Bernardus: *In dubiis, in periculis respice stellam, voca MARIAM; id quod exemplo Theophili B. primò negantis, postea vero per illam à Dæmonis potestate liberati probari potest; uti fusiùs in Spec. Exempl. Tit. MARIA. ex. 6. probari potest.* 4. Quia sicut stella suis influentiis recreat, & conservat homines; ita B. Virgo cælestibus temporalibus donis impetratis servos sibi devotos lætificat & fovet. hinc meritò Idiota dixit: *Non est in ullo alio nomine post nomen superbenedicti Filii tui tam potens adiutorium; non est ullum aliud nomen datum sub calo hominibus post dulce nomen IESU, ex quo tanta salus hominibus refunditur, quia super omnia nomina reficit lapsos, sanat languidos, illuminat cæcos.*

penetrat duos, recreat fessos, ungit agonistas, & iugum Diaboli extrudit; id quod frequentia anathemata in templis suspensa passim testantur. 5. Quia sicut stella maris attrahit ferrum, ita B. Virgo peccatores; quam ob causam refugium peccatorum dicitur. Hinc & S. Gertrudi olim, teste Blosio in monil. c. 1. Splendidissimo pallio cooperta apparuit, & varias, easque deformes valde bestiolas ad se confugientes magnâ charitate excepit, & pallio suo involuit, cumque ob hoc factum obstupesceret S. Gertrudis, significatum est illi, per has bestias peccatores indicari, quos illa ad se confugientes pari benevolentia suscipere consuevit. Eum in finem narratur historia de Juvene scelerato, qui ad Avunculi consilium quotidie psalterium recitârat, mirabiliter converso, uti in Spec. Exmpl. tit. MARIA. ex. 5. fusiùs refertur.

III. Ex occasione thematis: *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem in Domino.* ostendi potest, quomodo B. Virgo sit janua cœli. 1. Quia per illam omnes ad cœlum intrare debent, uti S. Bernardus f. de aqueductu testatus est dicens: *Totis medullis cordium, totis precordiorum affectibus, & votis omnibus MARIAM hanc veneremur, quia sic est voluntas eius, qui omnia nos habere voluit per MARIAM.* 2. Quia porta hæc semper aperta est, uti iterum S. Bernardus S. Signum magnum, indicavit dicens: *Sinum Misericordiae suae MARIA omnibus aperit, ut de plenitudine eius accipiant universi.* Hinc S. Birgittæ quondam dixit: Ego sum Justorum gaudium, & aditus Peccatorum ad DEVM; nullus est adeo maledictus, qui, quamdiu vivit, careat misericordiâ meâ: Nullus ita abjectus à DEO, qui, si me invocaverit, non revertatur ad DEVM, & habiturus sit misericordiam. 3. Quia ampla est hæc porta, atque adeo sine magna difficultate per eam intratur, id est, per exigua opera ad B. Virginis honorem præstita salus obtinetur, uti pulchrè probari potest variis exemplis, maximè Latronis propter amorem Deiparæ die Sabbathi jejnantis, & nullum occidentis, postea illius ope mirabiliter conversi, uti in Spec. exempl. tit. MARIA. ex. 20. fusiùs videre est; aut Militis quotidie unicum Ave dicentis, & à Diabolo, qui sub specie famuli quatuordecim annis ipsi insidiatus fuerat, liberati, uti ibid. V. Salutatio Angel. ex. 5. narratur. Unde meritò Ecclesia canit: *Alma*

Redemptoris Mater, quæ pueri cali Porta manes, eamque etiam in alio hymno salutat: Ave maris stella, DEI Mater alma, atque semper Virgo, felix cali porta.

IV. Ex occasione thematis: *Sub tuum præsidium confugimus S. DEI Genitrix*: potest imprimis iudicium extremum tempestati terribili comparari propter exhalationes nostrorum peccatorum sursum ascendentes, & DEVM graviter offendentes; propter horrendum tonitru tubarum Angelicorum clamantium: *Surgite mortui, venite ad iudicium*: propter fulgur horrificum adventus Filii hominis, id est, Christi iudicandum venientis, de quo S. Matthæus c. 24. dixit: *Sed fulgur exit ab Oriente, & paret usque in Occidentem, ita erit & adventus Filii hominis*: & propter fulmen terribile ultime sententiæ: *Ite maledicti in ignem æternum*. Deinde vero potest subinferri, varia media ab hominibus adhiberi, ut se contra fulmen defendant; alios enim in specus & cellas subterraneas se abscondere; alios hispanicas cruces eum in sinu portare; alios denique ad Laurum confugere, eò quod Plinius & alii narrent, Laurum nunquam fulmine percuti, unde Imperator quidam, quoties cælum tonabat, caput laurea coronâ cingebat; & horum consuetudinem contra spirituales tempestates tantò impensius imitandam videri, quanto ceteriores sunt, se à fulmine terribilis sententiæ non feriendos esse, si ad Laurum spirituale, nempe B. Virgininem, qui tum ob Virginitatis decus semper custoditum, tum ob fœdem semper virentia bonorum operum nunquam interruptorum meritis Lauro comparari potest, confugiant; ita enim colligitur 1. ex S. Bernardi hom. 2. super missus est testimonio, centis: *Si criminum immanitate turbatus, conscientia fatiditate confusus, iudicii horrore perterritus, barathro incipias asorberi tristitia, desperationis abyssu, cogita MARIAM*. 2. ex S. Ignatii M. testimonio, qui, teste Nickoviensi p. 2. d. 3. n. 15. dicere ausus est: *Nunquam male peribit, qui Genitrici Virgini devotus, sedulusque extiterit*. 3. ex revelatione Catharinæ Senensis, quæ, ut refertur in tract. 4. dial. c. 3. ab ore ipsius æterni Patris hæc verba audivit: *MARIÆ Venerabili Filii mei Genitrici gloriosa concessum est à bonitate propter Incarnati verbi reverentiam, quod, quicumque ipsam vel peccator recurrit ad eam cum devota reverentia, nullum*

do decipietur, vel devorabitur ab infernali damone. 4. Ex visione S. Francisci, qui, ut Daurostius in catech. histor. c. 2. tit. 40. refert, vidit quondam in planitie homines congregatos, ac duas scalas ad cælum pertingentes, unam rubram, cui Christus insidebat; alteram candidam, cui B. Virgo insistebat; cumque per rubram Fratres ascendentes mox iterum à Christo dejecti fuissent, ad alteram confugientes facilem ad cælos aditum per B. Virginem repererunt; unde meritò S. Bernardus ait f. 1. de Assumpt. *Advocatam pramissit peregrinatione nostra, qua tanquam ludicis Mater, & Mater misericordie supplicitor, & efficaciter salutis nostra negotia pertractabit.* Quidni ergo clamemus cum Ecclesia: *Sub tuum presidium confugimus S. DEI Genitrix: nostras preces ne despicias in necessitatibus nostris, sed à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa, & benedicta.*

V. Ex occasione thematis: *Beatus homo, qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & observat ad postes ostii mei.* Prov. 8. dici potest, cum vita nostra nihil aliud sit, quam peregrinatio juxta illud Apostoli 2. Cor. 5. *dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino*; meritò viam securam, certam, & planam querendam esse, per quam ad Patriam nostram certò perveniamus, talem autem esse B. Virginem, utpote quæ 1. Via est *securissima*, cum sit terribilis ut castrorum acies ordinata; & ut S. Bonaventura in Spec. ait, *non sic timeant hostes visibiles castrorum multitudinem copiosam, sicut aërea potestates MARIÆ vocabulum, patrocinium, & exemplum.* Flunt, & pereunt sicut cera à facie ignis, ubicunque inveniunt, huius nominis recordationem, devotam invocationem, sollicitam imitationem. Hinc Eremitæ cuidam, & P. Balthasari Alvarez Societatis JESU Sacerdoti dixerunt, se destituros ab eorum impugnatione, si illi à cultu B. Virginis desisterent. 2. *Certissima* est, uti imprimis testatur Ecclesia ipsi applicans verba illa Prov. 8. *Qui me invenerit, inveniet vitam, & habuerit salutem à Domino.* Dein id ipsum S. Bernardus confirmat, dum in hom. 2. sup. missus est ait: *Ipsam sequens non devias, ipsam cogitans non erras, ipsam rogans non desperas, ipsa tenente non carruis, ipsa protegente non metuis, ipsa Duce non fatigaris, ipsa propitiâ pervenis; ad felicitatem scilicet æternam.* Et tandem confirmat ipsa experientia, quâ habetur,

neminem unquam damnatum esse, qui huic Virgini devote extiterit, ut adeo merito Dæmones aliquando coacti dixerint, eam esse nimis potentem in præferendis servis suis, ut in infernum ruant. Id expertus est Religiosus ille, qui, ut Antonius p. 3. tit. 23. c. 10. narrat, in agone duos Dæmones horribili specie adstantes videns clamare cœpit: *Maledicta hora, in qua Religiosus sum factus.* Sed mox B. V. adveniente, fugatis Dæmonibus, serenâ facie dixit: *Benedicta hora, quâ Ordinem intravi; & benedicta Mater Christi, quam semper dilexi, & in qua fiduciam meam posui.* 3. Planissimum quoque esse hanc viam testatur inprimis S. Ambrosius, qui nihil in ea asperum, nihil torvum reperiri, sed totam misericordem esse asserit. Confirmat dein iterum S. Bernardus, dum ait: *Volue, revolve totam Evangelii seriem; si quid durum, quid asperum invenias in MARIA, ad illam accedere merererearis, ideo vellus Gedeonis dicitur, quia vellus est mansueti, mitisque animantis exuvium.* Hinc apud S. Bonaventuram in Specul. c. 8. exclamat idem Sanctus. *O magna, O multum laudabilis MARIA, tu nec nominari potes, quin accendas; nec cogitari quidem, quin recrees affectus diligentissime te. Tu nunquam sine dulcedine divinitus insita pia memoria portas ingrederis.* Causam verò hujus mitissimi affectus merito amoris, quo homines prosequitur, adscribit S. Petrus Dam. s. de nativ. Virg. dum ait: *Scio, Domina, quia benignissima es, & amas nos amore invincibili, quos in te, & per te, filius tuus, & DEVS tuus summa dilectione dilexit. Et quoniam amor non nisi amore rependitur, ideo redamare eam proinde studeamus.* Si ergo amari & amare jucundum est, quis non hanc viam ad cælum jucundissimam esse credat, & quia firma etiam certa atque secunda est, præ reliquis eligat ad iter in Patriam cælestem suscipiendum? Ostendatur ergo in secunda parte Concionis, quinam sint gemini pedes spirituales, quibus hæc via decurrenda est, scilicet *fiducia filialis, & amor fervens*; & fiduciâ quidem in eo maxime ostendenda est, qui firmiter credatur, eam posse & velle præ omnibus aliis sanctis juvare nos, atque adeo ad eam in omnibus necessitatibus, dubiis, & adversis casibus sine timore repulsæ recurratur, exemplo S. Bernardi, qui in serm. de nativ. Virginis pertè confessus est, hanc Virginem esse suam maximam fiduciam

ciam, & totam rationem spei suæ. Et ideo s. 4. in Dom. 2. Epiph. alios quoque ad similem fiduciam memorabili & consolatione plenissima sententiâ excitat dicens: *Sileat laudes tuas, si quis est, qui in necessitatibus suis invocatum te sibi meminere defuisse.* Nos quidem servuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi, sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus Virginitatem, humilitatem miramur, sed misericordia miseris sapit dulcius; misericordiam amplectimur carius, recordamur sapius, crebrius invocamus.

Cultus verò Marianus in eo potissimum ostendendus, ut, quæ pietatis exercitia ad honorem Virginis eliguntur, ferventer, constanter, & purâ mente offeramus, eumque in finem illud S. Joannis 1. c. 2. dictum nobis applicemus: *Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad DEVM (& SS. hanc Virginem) & quidquid petierimus, ab eo accipiemus.* Hinc in Nuptiis Canæ Galilææ rogantibus, ut vinum à Filio impetraret, mox dixit: *Quacunque dixerit vobis (Filius meus) servate, & facite.* Hinc & S. Bernardus de hac Virgine discurrens, ut impetres, ait, orationis suffragium, non dejeras conversationis exemplum; nam, ut alius rectè cecinit: *Virginis est cultus pulcherrimus optima vita.* alioqui continget, quod Juveni illi contigit, qui, ut in spec. Exempl. V. salut. Angel. ex. 6. refertur, qui, cum turpissimam vitam vivens, ipsam frequentius per varias preces coleret, & salutarer, quâdam die eam spectabilem habuit cum aliis speciosis Virginibus, quæ cibos optimos in sordidis scutellis depositos offerebat, & ad comedendum invitabat; cumque ille nauseare se hos cibos ob scutellarum immunditiem diceret, respondit Mater DEI, eodem modo & se nauseam habere precum ab ipso peragi solitarum, eò quòd ex immundo corde proficiscerentur. Itaque excitentur Auditores, ut dictum sibi de hac via existiment, quod Jeremias c. 6. monet: *State super vias vestras, & videte, & interrogate de semitis antiquis, qua sit via bona, & ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris.*

VI. Ex occasione thematis: *Pete Mater mea, neque enim fas est, ut avertam faciem tuam.* 3. Reg. 2. potest recenseri historia, quæ in cit. cap. de Bethsabea Salomoni Filio Regnum impetrante narratur, dicique, nos quoque regnum a-

liquod, scilicet cæleste, ambire, verum id melius impetrari non posse, quam per Matrem nostram, id est, Deiparam, quæ præ omnibus aliis Sanctis habeat proprietates ad potestatem Advocatum requisitas, scilicet ut *sciat*, *possit*, & *velit* intercedere pro nobis, & juvare, id quod fufius demonstratur. Et 1. quidem ostendatur, quod *sciat* juvare, cumque in finem S. Germani f. 2. de Assumpt. sententia citetur dicentis: *ipsa omnia observat, omnia contuetur, & inspectio illius ad omnia se exporrigit. Et nescit quidem homo, teste Sancto Anselmo de excell. Virg. quid oret, & quomodo oret, sed ipsa quid, & quomodo petendum sit, novit. quia, ut S. Petrus Dam. f. de Annunc. ait, per ipsam, cum ipsa, & ipsa totum hoc faciendum decernitur, ut, sicut sine ipsa factum est nihil, ita sine ipsa nihil refectum sit.* 2. Pariter ostendatur quod *possit* juvare; cum enim Matris officium incomparabiliter perfectius erga Christum impleverit, quam Bethsabea erga Salomonem, potiori quoque jure dicetur ipsi à Christo: *Pete Mater mea, neque enim fas est, ut avertiam faciem tuam.* Unde S. Petrus Dam. f. 1. de Nativ. ait, *ipsa accedit ad thronum DEI non solum rogans, sed & imperans, Domina, non ancilla.* S. Anselmus verò f. de excell. orat. *Benignissimus, inquit, Filius tuus Dominus noster IESVS Christus erit ad contemendum, quicquid velis, promptissimus & exaudibilis, tantummodo velis salutem nostram. id quod & ipsamet confirmavit, dum S. Hyacintho apparens dixit: Fili Hyacinthe, quia orationes tue sunt grata Filio meo, & quicquid per me petieris, impetrabis.* 3. denique ostendatur, quod *velit* etiam juvare: nam adeò pietate replentur viscera tua, O Virgo (inquit Richardus de S. Victore f. 4. in Cant.) *ut alicuius miseria notitiâ tacta lac fundant misericordia, nec possis scire, & non subvenire.* Unde & S. Bernardus hujus voluntatis tam promptæ causam Maternitatem illius esse ostendens f. 2. in Dom. 2. post Epiph. ait: *Nihil sic potest potestatis eius seu pietatis magnitudinem commendare nisi fortè aut non creditur DEI Filius honorare Matrem; aut fortè dubitare quis potest omnino in affectu charitatis transisse MARIE viscera, in quibus, quæ ex DEO est charitas, novem mensibus corporaliter requievit. Imò, velociter interdum, teste S. Anselmo c. 6. de excell. Virg. est salus memorato nomine Virginis, quàm invocato nomine Filii, non quia*

In Festis B. Virginis instituendi.

137

ipsa maior sit (nec enim ipse magnus & potens est per eam, sed illa per ipsum) sed quia etsi merita invocantis non merentur, ut exaudiat, merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiat. Quam ob causam rectè ad fiduciam magnam, & solatium capiendum hortatur Arnoldus Carnot. de laud. Virg. dum ait: Habet homo Mediatorem causa sua Filium ante Patrem, & ante Filium Matrem. Christus Patri ostendit latus & vulnera: MARIA Christo pectus & ubera, nec potest ullo modo esse repulsa, ubi concurrunt & orant omni lingua disertius hac clementia monumenta, & charitatis insignia.

Exemplar Sextum.

In quo ostenditur quomodo variæ devotiones persuaderi debeant.

Scopus.

Ostendendus solidus modus colendi B. Virginem.

Thema.

Beatus venter, qui te portavit. Luc. 11. cap.

Syllogismus principalis.

Tunc merito B.V. cultum summa estimationis, (post DEVM) fiducia, imitationis, & Zeli exhibemus, quando pluribus titulis in ea repertis ad eum exhibendum incitamur; atqui verum est antecedens, ergo & consequens.

EXORDIUM.

Serenissimus Maximilianus Bavariæ Elector p. m. inter alia suæ pietatis monumenta non postremum reliquit columnam marmoream in medio metropolitane civitatis Monachij extructam, in qua Imago B. V. artificiosè sculpta publicæ venerationi exponitur; circum circa verò cancelli marmorei in quadrangulâ forma erecti visuntur, in quorum angulis quatuor milites Draconem perimentes, & non procul ab his quatuor lucernæ sunt constitutæ. Quas ob causas piissimus Princeps hanc columnam erigi iusserit, varij variè conijcient, ego id factum credo, ut ostenderet, se pro Patrona totius Bavariæ B. Virginem elegisse, optarèque, ut omnes

etiam subditi in suis domibus, aut potius cordibus similem columnam exstruant; sic enim non dubitare se, quin patrocinio hujus potentissimæ Patronæ omnes protegenti, ubi remque à DEO benedictionem impetraturi sint. Non vult tantum Maximilianus sed etiam ipse DEVS videtur hoc optare, ut pulchrè S. Bernardus indicavit, dum dixit, *totis mediis cordium, totis precordiorum affectibus MARIAM hanc veneremur, quia sic est voluntas eius, qui omnia nos habere voluit per MARIAM.* Ut ergo huic tam iustissimo DEI desiderio satisfiat, ego in præsentī concione, quomodo hanc columnam spiritualiter erigere debeatis, ostendam; favete interea, & tantò attentius dicentem audite, quantò maiorem ex columnæ hujus erectione fructum potestis sperare.

Propositio.

Quinque, ut audistis, partes in columna Monacensi reperiuntur. 1. Basis seu fundamentum. 2. Ipsa columna. 3. Imago columnæ. 4. Virorum Draconem interficientium statua. 5. Lucerna. Omnia hæc in nostra columna spirituali pariter reperiri debent; hæc enim quinque sunt, quæ ad perfectum cultum B. Virginis requiruntur.

Prima Pars.

Et 1. quidem *basis* requiri ajo, per quam nihil aliud, quam magnam de hac Sanctissima Virgine æstimationem intelligo, ut enim, quò solidior est basis, tantò altiùs & securius columna erigi potest, ita quantò major de B. Virgine æstimatio concipitur, tantò major erga eam fiducia & veneratio exurgit. Porro hanc æstimationem concipere non erit difficile, si, quod Franciscus Suarez è Societate JESU doctissimus Theologus to. 2. in 3. p. d. 18. f. 4. fusè probat, perpendamus, nempe quòd hæc S. Virgo in primo statim Conceptionis sui instanti tam in gratia, quam aliis donis supernaturalibus longè superârît omnes tam Angelos quam Homines collectivè sumptos, eaque deinceps singulis penè momentis usque ad finem vitæ duplo ab ea aucta fuerit, quæ doctrina licet ab initio alicui incredibilis videri queat, non parùm tamen auctoritatis accipiet ex eo, quòd ipsa B. Virgo quondam P. Martin

tino Gutierrez apparuerit, gratiasque egerit, quod sua adhortatione & consilio dictum P. Suarez ad hanc sententiam docendam, & tam solide probandam incitavit. Nimirum fecit DEVS in creatione animæ huius S. Virginis, quod olim Apelles Junonis effigiem pingere iussus, fecisse legitur, ut enim hic pulcherrimas quasque Virgines ab Atheniensibus sibi sibi petiit, ut ex earum qualibet, quod in ea præstantissimum erat, in imaginem suam transferret, ita DEVS in effingenda anima huius B. Virginis perfectissimas quasque mulieres sibi proponebat, & quod earum singulæ perfectissimum continebant, in hanc imaginem suam collectivè transtulit, hinc Mater omnium hominum vocatur ut Eva: Mater Isaaci veri, id est, Christi, in quo benedicentur omnes gentes, extitit ut Sara, prudentissima est, ut Abigail: Virgo intemerata, ut Abisag: castissima, ut Susanna: fortissima, ut Judith: pulcherrima & amabilissima, ut Esther: mirabiliter fecunda, ut Rebecca: devotissima, ut Anna: potentissima apud DEVM & Christum, ut Betabea apud Davidem & Salomonem, ut merito illud Salomonis elogium Prov. 31. ei applicetur: *multa filia congregaverunt divitias, tu supergressa es universas.* Imò non tantum has mulieres, sed omnes alias sanctas & perfectas animas sibi proposuisse videtur in creanda hac anima, hinc S. Bernardus intrepidè ausus est dicere in S. super missus est: *verè in plenitudine Sanctorum fuit detentio Virginis Maria, cui non desuit fides Patriarcharum, spes Prophetarum, Zelus Apostolorum, constantia Martyrum, sobrietas Confessorum, castitas Virginum, fecunditas Coniugatorum, sed nec ipsa puritas Angelorum.* Quod ipsum clariùs adhuc expressit & confirmavit S. Anselmus in S. de concept. Virg. dum ait: *nihil tibi, O Domina, æquale est, nihil comparabile. omne enim quod est, aut supra te, aut infra te est. Quod supra te est, solus DEVS est. Quod infra te est, omne quod DEVS non est: quid multis? ipsa est,* inquit S. Bonaventura in speculo B. V. *quàm maiorem facere DEVS non potest. Maiorem facere mundum potest DEVS, maiorem Matrem quàm Matrem DEI facere non potest. Quis ergo non magni æstimet hanc S. Virginem, quàm à DEO à SS. Patribus, ab Ecclesia ipsa tanti æstimatam videt, ut canere de ea non erubescat: nec primam similem visa est, nec habere sequentem?*

Secunda Pars.

Porro super hanc basin columna statuenda est, per quam fiduciam firmam & filialem intelligo erga hanc Sanctissimam Virginem, quæ quidem rotunda, id est, undequeque perfecta esse debet, ita ut suo modo illud S. Jacobi c. 1. impleamus: *si quis vestrum indiget sapientiâ (aut aliâ gratiâ) postulet à DEO (per hanc S. Virginem) qui dat omnibus affluenter. Postulet autem in fide nihil hesitans.* quod quidem tantò iterum facilius nobis erit, quantò potentiùs undique ad hanc fiduciam animamur. Nam 1. animat nos ipse DEVS, dum per tam pulchras figuras eandem nobis præfigurare dignatus est: Estheris scilicet & Bersabee. quarum priori dixit Aluerus c. 7. *Esth. qua est petitio tua Esther, ut detur tibi. & quid vis fieri? etiamsi dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis.* Posterior verò scilicet Bersabee à Salomone Filio audire meruit 3. Reg. c. 2. *Pete Mater mea; neque enim fas est, ut avertiam faciem tuam.* quantò magis autem hoc ipse DEVS B. Virginis velut sponsæ suæ dilectissimæ, & Christus Matri suæ amatissimæ dicent? animat nos 2. ipse Christus, dum in cruce omnibus nobis dixit: *Ecce Mater tua;* quasi diceret: ut filii in omnibus necessitatibus suis ad gremium matris fugiamus, ita vos idem respectu matris meæ & vestræ facite. Animat nos 3. SS. Patres, præcipuè tamen S. Bernardus, dum ait: *in periculis, in rebus dubiis Mariam cogita, Mariam invoca, non recedat à corde, non recedat ab ore.* Rationem verò hujus dat alibi, dum ait: *Sinum misericordiæ suæ Maria omnibus aperit, ut de plenitudine eius accipiant universi, captivus redemptionem, eger curationem, tristis consolationem, iustus gratiam, Angelus latitiam, tota Trinitas gloriam, & denique Persona Filii DEI carnis substantiam.* Animat nos 4. Ecclesia, dum eandem sanctam Matrem cum pallio extenso nobis repræsentat, ut scilicet moneat nos, quòd quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, ita ipsa nos recipere sit parata. hinc & ipsa præit exemplo, & constans usurpat oratiunculam: *Sub tuum præsidium confugimus Sancta DEI Genitrix &c.* Animat nos 5. experientia, quâ habemus, nullum unquam fuisse derelictum, qui eam sincerè invocavit, ita ut S. Bernardus sine horrore dixerit in S. de Assumpt. *sileat misericordia tua*

tuam B. Virgo, qui te in necessitatibus suis invocata sibi nunquam meminerit defuisse. Et quid mirum, si invocata adest. quæ etiam non vocata præsto est? Animant nos denique 6. varia revelationes, quæ hæc de causâ sunt factæ, ex quibus sola illa sufficere potest, quæ S. Francisco obtigit, ut in chron. min. refertur, dum duas scalas vidit, rubram alteram, cui Christus infidebat, sed apud quam plerique ascendere volentes repulsi sunt; alteram candidam, cui B. Virgo infidebat, ad quam confugientes cum benevolentia magna excepti atque ad cælum intromissi sunt, ut adeo verè impletum videatur illud S. Bernardi pronuntiatum: *ex hoc beatam te dicent omnes generationes, quæ omnibus generationibus vitam & gloriam tribuisti: in te enim Angeli latuam, iusti gratiam, peccatores veniam inveniunt in æternum.* Merito in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, per te, & de te benigna manus omnipotentis, quidquid creavit, recreavit. Atque hæc de altera cultûs Mariani parte, scilicet de columna sint dicta.

Tertia Pars.

Veniamus nunc ad tertiam scilicet ad ipsam B. V. statuam, quæ meritò principalis reputatur, & nil aliud quàm imitationem S. Virginis nobis indicat; per hanc enim imitationem verè in cordibus nostris tantò elegantius effingitur Virgo Sanctissima, quantò perfectius eam imitari studuerimus; hinc tam sollicitè ad hanc imitationem SS. Patres nos incitant, & 1. quidem S. Bernardus, dum l.c. ait: *ut impetres orationis eius suffragium, non deferas conversationis eius exemplum.* Et clarius S. Idelphonfus S. de assumpt. dum ait: *Igitur, dilectissimi, amate Mariam, quam colitis: colite, quam amatis: quia tunc verè colitis, & amatis, si imitari velitis ex toto corde, quam amatis;* nam ut bene S. Idelphonfus S. 1. de ass. advertit, non tam illi prodest nostra laudatio, quàm nobis illius imitatio; unde Sponso magis placet imitator devotus, quàm laudator otiosus: tamen vera laudatio cordis imitatio est operis. Vultis autem scire, quâ in virtute potissimum eam imitari debeatis? id vobis ipsamet Virgo indicavit, dum dixit olim: *quacunque dixerit vobis, servate, & facite;* hæc, hæc obedientia gratissimus cultus est, ut jam pridem dixit, qui cecinit: *Virginis est cultus pulcherimus, optima vita, abs-*
que

que hoc nullum aliud obsequium gratum erit. Quid enim proderit, si ore eam collaudes, & corde ipsam & Filium eius maledicas? quid iuvabit, si cibo corporali ad honorem illius abstineas, & magnam abstinenciam, quæ in peccatorum fugâ consistit, non serves? quid erit, si propter ipsam osculum ter ræ figas, & interea caput contra ipsam & Filium per mandatorum transgressionem erigas? ah Filioli mei, *non diligamus linguâ vel verbo, sed opere ac veritate*, inquit rectè Sanctus Joannes: laudabiles sunt, non nego, ejusmodi devotiones, idcircoque, ubi occasio datur, non negligendæ; sed oportet hæc facere, & alterum non omittere, scilicet mandatorum observationem, quia melior est obedientia quam victimæ hanc profectò si præstiteris, pulcherrimam B. Virginis imaginem expressisti, quia & tu dicere potes cum illa: *Ecco ancella* (vel mancipium) *Domini fiat mihi secundum verbum tuum*. Hunc cultum specialiter exhibere studuit P. Desiderius Colinus ex Soc. Jesu, hinc in ipso morbo ratione captus, aliquid facere noluit, quàm primum id in nomine Mariæ imperari audiit, mox dixit, absit, ut propter dilectissimam Matrem non obediam.

Quarta Pars:

Verum etiam quarta pars supradictæ columnæ non omittenda est, nimirum *statua virorum Draconem occidentium*; per has enim significatur, quòd si columnam hanc Sanctissimæ Patronæ erigere velimus, viri bellicosi esse debeamus, & infernalem Draconem superare; ipse enim est, de quo DEUS gen. 3. dixit; *inimicitias ponam inter te, & mulierem, & seminem tuum & semen illius: ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo illius*. Ipse est, de quo S. Joannes in apocalypsi c. 12. scripsit: *& iratus Draco in mulierem, & abiit faciens puerum cum reliquis de semine eius*. quinam autem sunt semina hoc, nisi amatores illius? quæ mulier, nisi Virgo Sanctissima? quis Draco nisi Diabolus, qui omnibus modis cepit deglutire hanc mulierem, eripiendo ex cordibus eorum hinc apertè olim P. Balthasar Alvarez dixit, se ab eo impugando destitutum, si ipse vicissim mulierem per imaginem quam monstrabat, repræsentatam venerari cessaret. Contra hunc ergo Draconem verus Amator S. Virginis tantò fortius

certare debet, quanto maiorem ex tali victoria fructum sperare potest; Siquidem & de ipso verificabitur, quod S. Joannes in apocal. c. 3. dixit: *qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & scribam super eum nomen Dei mei, & nomen civitatis Dei mei nova Ierusalem, id est matris Dei & iterum: qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen eius de libro vite, & confitebor nomen eius coram Patre meo, & coram Angelis eius.* Unde SS. Patres plerumque amorem B. Virginis pro uno ex primariis signis prædestinationis agnoscunt.

Quinta Pars.

Denique ut perfecta sit columna nostra, etiam lucernæ jungendæ sunt, per quas nil aliud intelligo, quam quod omni studio etiam conari debeamus, ut non modò ipsi in amore B. Virginis quotidie magis proficiamus, sed alios etiam, quæ verbis, quæ exemplis ad eandem amandam incitemus; cujus quidem exercitij variæ nobis occasiones offeruntur. Quis enim non habet occasionem sæpius Deo supplicandi, ut cultum hujus Sanctissimæ Virginis in dies magis amplificare dignetur; atqui talis oratio meritò inter efficacissima media numeratur, cultum virgineum promovendi. Quis non quotidie ferè occasionem habet unam alteramve animam purgatorij aut statim omninò liberandi, aut certe citius eripiendi, & eà quidem intentione, ut illa Deo potenter supplicet pro eodem cultu Mariano amplificando? atqui & hoc obsequium tantò gratius est Deo & Marri Virgini, quanto præstantius est opus Misericordiæ & charitatis, cum quo conjungitur; quis non frequenter habet occasionem, saltem desiderium ardentissimum concipiendi, ut B. Virginis cultus & amor in toto orbe dilateretur? atqui & hoc desiderium pro affectu accipit Deus, & diva Mater, ubi vires plus non concedunt, ut nihil dicam de illis, qui aut liberos habent, ut parentes: aut famulos & ancillas, ut Domini Dominaque: aut Discipulos, ut Magistri; hi enim quàm copiosam habent occasionem, nunc verbis animando, nunc exemplo præeundo, nunc in templum ad Sacramenta in Virginis honorem obeunda, aut preces dicendas mittendo. Verbo: Sicut ingeniosus est amor, ita nunquam ei deerunt variæ inventiones ad cultum
amatæ

amatæ Deiparentis promovendum. Quilibet ergo sibi applicet illud Christi dictum Matth. 5. *Sic luceat lux vestra* amor Mariaus) *coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum (& Matrem) qui in calibus.* Certoque confidant in illis hac ratione impletum iri, quod Eccl. 24. promissum est; *qui me elucidant, vitam æternam habebunt.*

Epilogus.

Atque ex his satis nunc patet, quomodo columnam spirituales Monacensis similem erigere debeatis. Superest, ut manum operi admoveatis, & unam partem post alteram adificetis. Profecto sic in medio vestri existens Virgo potentissima potentius vos, quàm ulla salva guardia defenderet; & copiosiore vobis benedictionem afferet, quàm olim Abrahama Dei domui obedendo attulerit; quousque tandem, sicut olim columna Israelitas ex Ægypto eduxit, & introduxit in terram lacte & melle manantem, ita & vos hæc columna hac miseriarum & lacrymarum valle educat, & in terram promissam æternæ felicitatis introducat. Amen.

§. II.

Quomodo Conciones de B. Virgine in peregrinatione aut processione institui debeant.

Scopus.

Voluntas propria ad exemplum & honorem B. Virginis exuenda.

Thema.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum Luc. 1.

Syllogismus principalis.

Tunc voluntas propria merito relinquenda est, quando hoc sequitur Deo & B. Virgini gratissimum est.

Atqui est gratissimum,

Ergo merito relinquenda est.

E X O R

EXORDIUM.

Pia & antiqua consuetudo est, ut ij, qui sacram aliquam peregrinationem ad locum aliquem miraculis, vel alio quocunque titulo celebrem instituunt, donum aliquod Sancto illi, cui talis locus vel templum dedicatum est, offerant, ad amorem suum copiosius demonstrandum; cum ergo & vos hodie cum magna devotione & modestiâ ad hoc B. Virgini consecratum templum peregrinati sitis, non dubito, quin & vos parati sitis, liberalitatem vestram insigni aliquo dono erga hanc Sanctissimam Virginem demonstrandi; verum quid potissimum offerre debeatis, nescire vos credo, atque adeo ardentem ex me cupere intelligere; huic ergo desiderio ut satisfaciam, ostendam vobis in hac concione donum, quod & gratissimum ex omnibus B. Virgini sit futurum, & quod ab omnibus vobis, etiamsi pauperrimi sitis, facile, modo velitis, offerri possit; id unum ergo superest, ut & me attentè audiat, & animos ad offerendum hoc donum interea præparetis.

Propositio.

Legitur in vita S. Ignatii Fundatoris Societatis JESU I. i. c. quod, cum cælesti lumine illustratus mundi vanitatem agnovisset, atque adeo penitus ei valedicere, totumque se DEI servitio tradere decrevisset, more militibus recepto, in monte Serrato noctem totam ante aram B. Virginis insomnem inter preces transegerit, armæque sua militaria, quibus mundo prius militaret, ante altare suspenderit, ut vel hoc actu ostenderet, & protestaretur, quod non jam deinceps mundo militare sed alia arma assumere, præliæque Domini præliari decrevisset. Quam gratum fuerit Sanctissimæ Virgini hoc obsequium, eventus probavit, nam & miris consolationibus repletus est, & in alium virum mutatus, singularem DEI sanctissimæque Matris ejus assistentiam, & protectionem, præcipuè adversus carnis rebellionem, per totam reliquam vitam est expertus, quod S. Ignatius visibiliter præstitit, idem ego à vobis invisibiliter & spiritualiter præstari cupio. Cupio, inquam, non ut noctem totam hoc in templo insomnem transigatis,

Instr. VII.

K

gatis, sed ut arma, quibus hactenus Diabolo & mundo militastis, propriam scilicet voluntatem ad honorem Sacratissimæ Patronæ vestræ suspendatis. quod ipsum, ut felicius præstetis, sciendum in primis est, quid sit voluntas propria; quæ quidem benè S. Bernardus s. 3. de resurr. Dom. explicavit, dum dixit: *voluntas propria est, quæ non est communis cum DEO & hominibus, sed nostra tantum: quando, quod volumus, non ad honorem DEI, nec ad utilitatem proximi, sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes placere DEO, & prodesse Fratribus, sed satisfacere propriis motibus animorum.* hæc ergo voluntas est instrumentum illud, quo potissimum mundo & Demoni hactenus militavimus, quoque toties DEUM homines quæ offendimus, uti rectè idem Sanctus Bernardus ostendit, dum in cit. sermone dixit: *cessat voluntas propria, & infernus non erit. In quem de se ariet enim ille ignis, nisi in propriam voluntatem? nam propria voluntas DEVM impugnat, & adversus eum extollitur; ipsa est, quæ Paradisum spoliat, infernum dicit, sanguinem Christi evacuat, & ditioni Diaboli militum subiugat.* hæc ergo voluntas hodiè suspendetur à vobis, si firmissimum feceritis decretum, deinceps, non quod vobis gratum, & volupe, sed quod DEO honorificum & placitum, vobis autem & proximo ad salutem vestram utile esse cognoveritis agendi, hoc donum aio, B. Virgini gratissimum, ejusque oblationem vobis utilissimam fore.

Confirmatio.

Et 1. quidem quòd beatæ Virgini gratissimum sit futurum vel ex eo patet, quòd ipsa idem cum DEO judicium & sensum habeat; atqui constat, DEO nihil esse gratius, quàm propria voluntatis abrogationem, id quod ipse 1. Reg. 15. sat clare indicavit, dum per Samuelem Sauli dici iussit: *nunquid Dominus holocausta, & victimas, & non potius, ut obediat nomini Domini? melior est enim obedientia, quàm victima: & auscultare magis, quàm offerre adipem arietum.* Id ipsum clarè illuminatissimus Blofius c. 2. de instit. Spirit. confirmavit, dum dixit: *nihil Deo gratius offerri potest, abnegatio propria voluntatis, quia homini nihil charius est voluntate & arbitrii libertate: hæc enim est quasi arbor & radix omnium operum*

operum & fructuum hominis: hæc clavis est ad omnia reliqua bona ipsius: hæc domina est omnium affectuum & potentiarum hominis: Sicut ergo haud dubie multò gratius obsequium præstat, qui totam arborem donat, quàm qui fructus tantum illius offert; qui clavem ad omnes divitias, quàm qui partem tantum tradit: qui Dominam ipsam, quàm qui tantum pedissequas illius alterius dominio subijcit, ita dubitandum non est, gratius DEO, & consequenter etiam B. Virgini præstare obsequium, qui propriam voluntatem, quàm qui aliud quodcunque donum, velut fructum aut partem illius offert. quæ ipsa veritas alio adhuc exemplo non obscurè confirmari potest, quòd scilicet nullus tam perfectus amoris actus excogitari aut elici queat, quàm quo suam DEO Divinitatem gratulamur, & quantum in nobis est, omni studio integram conservamus; hinc S. Augustinus vehementiam sui amoris explicaturus, non melius id præstare se posse censuit, quàm si diceret, se, si Divinitatem possideret, ipsi eam cessurum; hinc & senes in apoc. n. 4. ponebant coronas suas ante thronum dicentes: *dignus es Domine DEVS noster accipere gloriam, & honorem & virtutem, quia creasti omnia, &c.* atqui hanc Divinitatem nullus melius gratulatur DEO & conservat, quàm qui propriam suam voluntatem relinquens ad nutum DEI vivit; nam, ut S. Anselmus rectè advertit, solus DEUS, quidquid vult, debet velle propria voluntate, ita ut aliam, quam sequatur, non habeat supra se; Sicut ergo, cum homo vult aliquid per propriam voluntatem, suam quasi DEO coronam adimit, ita qui eam relinquit, & cum divina voluntate conformat, coronam suam ponit ante pedes DEI, atque ut ille totus tanquam Rex supremus eam possideat, optat, quod non potest non DEO gratissimum accidere.

Quòd verò etiam nobis hæc oblatio sit utilissima futura, vel ex eo conijcere possumus, quòd, sicut DEUS utpote summus Zelator honoris sui non patitur se vinci liberalitate, ita neque passus sit sibi & Sanctissimæ Matri tam pretiosum donum offerri, quin majorem vicissim liberalitatem ipse vobis sit ostensurus, eam nempe quam, ut ante vidimus, S. Ignatius est expertus, & ipse olim S. Davidi promisit: dicens:

Inveni David virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. Oleo Sancto meo unxi eum, manus enim meae auxiliabuntur illi, & brachium meum confortabit eum, act. 13. quibus verbis insignes tres gratiae, in quibus tota felicitas hominis consistit, indicantur; quarum prima illis verbis: *Oleo Sancto meo unxi eum*: indicatur: oleum scilicet laetitiae per confortibus suis, ut ps. 44. ait, seu pax, quae exuperat omnes sensum. hanc pacem DEUS per Isaiam 48. promisit, dum dixit: *utinam attendisses mandata mea, facta fuisset sicut fluxus pax tua.* nam si radicem inordinatorum nostrorum afficeremus, per quos potissimum pax nostra turbatur, indagemus, deprehendemus, eam non aliam esse, quam propriam voluntatem, uti pulchrè Abbas Pastor olim declaravit, dum quaesitus ab Eremita Abraham, cur Dæmones ipsum adeò oppugnent? respondit: non pugnant nobiscum Dæmones, quando nostras voluntates facimus, quia voluntates nostrae Dæmonibus factae sunt; & hæ sunt, quae tribulant nos, ut faciamus eas, ut ergo si vincantur, plena pax erit, atque adeò verificabitur illud Apoc. 2. *Vincenti dabo manna absconditum*, id est, voluntatem meam, quae omnem saporem afferet, quatenus semper habebit id, quod desiderat.

Secunda gratia indicatur per illa verba: *manus enim meae auxiliabuntur ei*: estque nihil aliud, quam copiosa gratia quam DEUS tali homini, conferet ad omnia sua tam temporalia, quam spiritualia negotia ritè feliciterque obeunda, ut de ipso, sicut de Sancto David dici possit 1. Reg. 18. *in omnibus quoque viis prudenter agebat, & Dominus erat cum eo.* Unde & ipse illud Christi usurpare poterit: *& non reiecit me solum, quia, quae placita sunt ei, facio semper.* hoc est, quod DEUS olim per psalmistam ps. 1. significavit dicens de viro, qui non abiit post consilium impiorum voluntatem propriam sequentium, sed in lege Domini voluntas ejus, quod scilicet erit tanquam lignum juxta decursus aquarum, quod fructum dabit in tempore suo, & omnia, quaecunque faciet, prosperabuntur. Id quod S. Ignatius post arma sua suspensa copiosè est expertus; quis enim nescit, quam felices hic vii Sanctissimus progressus in omnibus negotiis suis sit sortitus, quam prosperè societatem suam condiderit? quam magnè intro-

incrementis eam adhuc in terris existens adauctam viderit ? nimirum, quia vir secundum cor Dei erat, & omnes voluntates ejus non suas faciebat, ideo non digitus tantum, quo minor gratia & auxilium significatur, sed *manus* qua voce copiosum auxilium denotatur, ei *auxiliabatur*.

Tertia gratia per ultima verba : *& brachium meum confortabit eum* : indicatur, *singularis* scilicet *protectio*, qua DEUS virum secundum cor suum defendit. Et verò id DEUS copiose tam in S. Davide, quam in Sancto Ignatio ostendit; quis enim non legit aut audivit, quam multos gravesque inimicos hi viri habuerint ? quamque mirabiliter ab omnibus eorum insidiis fuerint liberati, ita ut S. David tali auxilio confusus audacter ps. 22. dicere ausus sit : *Dominus protector vita mea, à quo trepidabo ? Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum*. Ecce *cor meum* dicit, quia scilicet cordi DEO unitum fuerat; quid mirum ergo, si illud tam fortiter defenderit DEUS ? si enim ipse per Salomonem prov. 4. dixit : *omni custodia serva cor suum* : quidni etiam virum secundum cor suum ipse omni custodia defendat ? nimirum hic illud S. Pauli Rom. 8. implebitur : *diligentibus DEVM omnia cooperantur in bonum* : hic locum habet illa S. Petri 1. c. 3. exhortatio : *quis est, qui noceat vobis, si boni amulatores fueritis ?* hic verificabitur illa psalmistæ ps. 36. prophetia : *lex DEI eius in corde illius, & non supplantabuntur gressus eius*. ut adeo meritò tali homini illam S. Augustini exhortationem applicare possimus : *quid timet homo in sinu (& in corde) Dei posuit ? tu de sinu illius noli cadere, & quidquid tibi ibi evenerit, in bonum, non in malum cedit*. Imò cum placuerint Domino *via hominis*, etiam inimicos convertet ad pacem, teste Salomone Prov. 16.

Epilogus.

Quæ cum ita sint, audiamus S. Paulum ad Rom. 12. mo-
nentem : *nolite conformari huic seculo, sed reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis, quæ sit voluntas DEI bona, bene placens, & perfecta*. Audiamus prudens consilium Sancti Doroth. 5. 17. *Coge te ipsum in cunctis, & vince, & voluntatem*

tuam inprimis abscinde; si enim consueveris voluntatem tuam amputare, habui indues, Christi gratiâ & misericordiâ, quæ omnia sine molestia & repugnantia perficies, teque in libertatem perfectam afferes. Accedamus ergo ad altare B. Virginis, flctamus genua cordis nostri, dicamus cum S. Ignatio in exercit. libr. *Suscipe Domine universam libertatem meam.* Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel possideo, hoc mihi largitus es; id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis nec aliud quidquam ultra posco: sic revera gratum erit donum vestrum; sic felix peregrinatio; nec jam amplius dicetur; qui multum peregrinantur, raro sanctificantur, sed multum sanctificantur, multum consolantur, multum protoguntur & tandem etiam multum præmiabuntur, quod nobis omnibus per merita S. Dei Genitricis concedere dignetur SS. Trinitas P.F. & Sp.S. Amen.

Nota similem in modum facile plures ejusmodi Concoptus formari pro tali concione posse.

Et 1. quidem ostendi potest, quomodo Cereum candidum in honorem hujus SS. Virginis (idem etiam ad aliorum Sanctorum honorem fieri potest) offerre queant, seipsos scilicet, cum & B. Virgo suo modo erga nos usurpet illud Thomæ Kemp. l. 5. c. 8. *Quid magis à te requiro, quam ut studeas te mihi ex integro resignare? quidquid præter te ipsum das, nihil curro, quia non quero datum tuum, sed te.* Ostendatur ergo, quomodo constitutus debeat esse hic Cereus, quod videlicet tres partes habere debeat, sicut Cereus materialis. 1. *Ceram candidissimam*, & pulchris, amœnisque coloribus ornata; per quam nihil aliud intelligitur, quam corpus nostrum dono castitatis præditum, & exteriori etiam morum & conversationis decencia seu modestiâ instructum; quantopere enim hanc decenciam à nobis requirat Virgo Sanctissima, sat clarè aliquando Musæ Virguncula ostendit, cui, cum aliquando cum cœvis Puellis apparuisset, & num secum vivere vellet, quævisset, Musæque intrepidè, id unice se desiderare affirmasset, subiecit ipsa: Non poteris in meum consortium admitti, si hoc

fi has & illas levitates & jocos correxeris; quâ admonitione resipiens Musa, cum mores suos egregiè emendasset, à redeunte post viginti dies Virgine in cælum assumpta est, uti fusiùs in spec. Exempl. tit. MARIA. Ex. 1. videre est. Si ergo tantoperè etiam solam exteriorem modestiam averfatur Virgo Sanctissima, quantò magis ipsam corporis luxuriam detestabitur; ut adeò meritò sibi quisque S. Hieronymum in epist. loquentem audiat: *Quaecunque virtute polleas* (seu quaecunque obsequia Virgini offeras) *quibuscunque opibus niteas, si cingulo castitatis careas, omnia per terram trahis*, atque adeò se cum integerrimo Juvene Joanne Societatis JESU se ad castitatem excitet dicens: *Si vis esse Filius beatissima Virginis* (& eximius Cultor) *Zelator esto castitatis tue.*

2. Ostendi potest, quomodo etiam lychnum tenerimum & candidissimum parare debeant, id est, animam, quæ à corpore sicut à Cera lychnus circumdatur, purissimam, seu ab omni peccato non tantum mortali, sed etiam, quantum fieri per humanam fragilitatem potest, veniali liberam, ut de ipsis perinde ac de B. V. dici possit: *Tota pulchra es Amica mea, & macula non est in te.* Si enim etiam in terris Matres pulchræ Filios pulchros habere gestiunt, quantò magis hæc purissima, & ab omni etiam originali macula libera Virgo tales habere cupiet; absque hac sanè puritate parum reliqua obsequia placebunt, uti exemplo Juvenis immundo pectore preces persolventis supra indicato probari potest. 3. Denique ostendi potest, quomodo luminis ad Cereum requisiti loco amorem ardentem erga SS. hanc Virginem substituere debeant, cujus quidem amoris officia rectè per amorem demonstrantur; ut enim 1. Lumen omnia illustrat, & pulchritudinem cujusque rei ostendit; ita amoris erga B. Virginem primum officium est, magnam de illa æstimationem concipere, illudque S. Hieronymi S. de Assumpt. testimonium firmiter credere: *Si-*

ent in comparatione DEI nemo bonus, ita in comparatione Matris Domini nulla invenitur creatura perfecta quantumcunque virtutibus eximia comprobetur. 2. Sicut lumen semper sursum tendit, ita & amor perduciam in omni casu, quo vel gratia petenda vel malum deprecandum, concepta, uti S. Bernardus in S. de aqueductu hortatur dicens: Modicum illud, quod offerre desideras, gratiosissimis, & emulacceptione dignissimis M A R I Æ manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam. de qua profecto fiducia meritò sibi quisque suo modo illam ejusdem Sancti in S. qui habitat sententiam dictam putare debet: Tantum per nos operabitur DEVS (& Mater DEI impetrabit) quantum se nostra ad eum fiducia extendet. 3. Sicut lumen continet magnum calorem, ita & amor magnum fervorem in obsequio ad B. Virginis honorem destinatis (quorum aliqua enumerari possunt) in quo officio præstando exemplum Francisci Godoy Religiosi è Societate J E S U ob oculos habendum, qui, cum semper ollas in Culina nitidissime purgaret, causam rogatus respondit, se manè omnia opera sua B. V. offerre, ac proin indecenti fore, si quid non egregiè nitidum ei consecraret. Merito ergo in hoc cultu quisque Consilium Siracidi cap. 3. ob oculos habere debet: In omni opere tuo præcellens esto, & ne des maculam gloriae tuae, quæ in eo consistit, quod eximius Cultor B. Virginis existas, & dicaris. Excitentur proin Auditores, ut hunc Cereum in manus sumant, cum magna reverentia offerant, & ut nunquam extinguatur, sollicitè procurent, Christi saluberrimum monitum Mat. 5. sequentes: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum (& Matrem) qui in caelis est.

II. Ex occasione thematis: Rogo ergo vos, Imitare mei estote: 1. Cor. 4. dici potest, multos esse, qui in peregrinationibus tabulam beneficii accepti memorem, in qua B. Virgo depicta sit, appendant; hunc autem cultum multò perferat.

citius persolvere eos, qui spirituales tabulam per imitationem B. Virginis appendere student; hanc enim tabulam ipsi gratissimam esse, uti S. Ildephonsus l. 1. de Assumpt. ostendit dicens: *Igitur dilectissimi, amate MARIAM, quam colitis; colite, quam amatis; quia tunc verè colitis, quam amatis, si imitari velitis ex toto corde, quam amatis.* Itaque tota concio in duas partes dividi potest. Et in prima quidem ostendi, in quo imitari maximè debeamus; quem in finem serviet sententia S. Ambrosii l. de Virg. dicentis: *Sit vobis tanquam in imagine descripta Virginitas, vitæque B. MARIE, de qua velut in speculo refulget species castitatis & forma virtutis.* Hinc sumatis licet exempla vivendi, ubi tanquam in exemplari Magistreria expressa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis, ostendunt. Primus discendi ardor Nobilitas est Magistri? quid nobilius DEI Matre? quid splendidius ea, quam Splendor elegit? quid castius ea, quæ corpus sine corporis contagione generavit? Ita sanè S. Hedwigis Ducissa Poloniæ fecit, ut in vita illius 15. Octob. refertur, quæ continuò auream imaginem B. V. in manibus portabat, ut, quoties eam aspiceret, tum ad debitum illi cultum præstandum; tum ad præclaras virtutes illius imitandas incitaretur. Unde & in morte tam fortiter eam tenuit, ut nulla vi eripi potuerit, imò tres digiti, quibus eam tenuit, per viginti annos incorrupti manserint. Simili ergo modo nos B. Virginem in pectore tenentes, eandem nobis cit. S. Pauli verba dicere credamus: *Rogo vos, Imitatores mei estote, sicut & ego Christi, præcipuè in obedientia usque ad mortem Crucis; hinc enim maximè reperit, quod in Canæ Galilææ nuptiis olim dixerat: Quodcumque dixerit vobis, servate, & facite.* In secunda parte ostendatur fructus hujus imitationis, quem quidem in genere indicavit S. Ildephonsus l. 1. de Assumpt. dicens: *Imitamini Matrem Virginem & Sanctos omnes, quos laudatis, quoniam non tantum prodest ipsis nostra laudatio, quam nobis eorum imitatio.* Et confirmavit S. Bernardus in l. super Salve Reg. *Agnoscat Virgo, & diligit diligentes se, & propè est invocantibus se, præsertim illi, quos videt conformes sibi factos in castitate & humilitate.* In specie verò hunc fructum declaravit ipsa sanctissima Virgo, quando Pictorem quendam, qui imaginem ipsius,

quàm poterat, artificiosissimè, Dæmonis verò speciem turpissimam effinxerat, post subtractum à Dæmone pegma, manus ad imaginem elevantem tamdiu manu extensa in aëre suspensum tenuit, donec homines miraculo attoniti de murum deposuerunt, uti fusiùs in Spec. Exempl. ex. 5. tit. MARIA refertur. Si ergo B. Virgo tam sollicitè à lapsu conservavit illum, qui materialibus illam coloribus depinxerat, quantò magis eum, qui Spiritualibus illam coloribus per imitationem eximiè exprimere conabitur, à triplici lapsu adversum casum, in peccatum, in infernum tutabitur. Ut uno alteròve exemplo, maximè illius Juvenis Brabantis probari potest, qui, quia quotidie tres quinquagenas in honorem B. Virginis persolverat, post mortem jam jamque damnandus fuisset, nisi ob preces dictæ Virginis resuscitatus penitentiam agere potuisset, uti in Spec. Ex. V. bona in ult. ex. 3. fusiùs refertur. Excitandus itaque Auditor, ut ad imitationem hanc totis viribus se accingat, eandemque velut pulcherrimam tabulam B. Virgini offerat, non dubitans, quin gratissimum anathema antiquorum beneficiorum, & conciliatrix optima novorum sit futura. Sit ergo finalis conclusio. *Quicumque sibi MARIÆ optat premium, imitetur exemplum.*

III. Ex occasione thematis: *Vincenti dabo manna absconditum, & nomen novum.* Apoc. 2. dici potest, laudabilem quorundam consuetudinem esse, ut coronas argenteas vel aureas uniuersis, gemmisve distinctas in templo, ad quod peregrinantur, appendant, sed hanc consuetudinem à paucis ob divitiarum defectum observari posse, aliam proinde ostendendam coronam, quæ & gratior longè sit B. Virgini (aut alteri Sancto) futura, & cujus oblatio etiam ipsis offerentibus multò utilior & honorifica sit exitura, scilicet *Victoriam sui ipsius*; quæ omnia proin paulò fusiùs erunt demonstranda. Et 1. quidem ostendatur, in quo consistat hæc *Victoria sui ipsius*, scilicet in hoc, quòd inordinatam concupiscentiam rei cuiuscunque creatæ, ad quam magis inclinamus nos advertimus, superemus; uti rectè Thomas de Kempis l. 3. c. 57. ostendit dicens: *Perfecta victoria est de semetipso triumphare; qui enim semetipsum subiectum tenet, ut sensualium*

rationi, & ratio in cunctis obediat mihi, hic verè Victor est sui,
& Dominus mundi. Cum autem difficile sit tot vitia, quibus
interdum aliquis subjectus est, simul superare, ideo imitan-
dum est exemplum Horatii Romani Militis, qui, cum Ro-
manus & Albanus exercitus hoc inter se pactum fecissent, ut
tres ex quovis Exercitu seligerentur, eaque conditione inter
se certarent, ut, quicumque ex his ternariis succumberet, il-
lius etiam Exercitus Exercitum, ad quem Victores pertine-
bant, Victorem agnosceret, ejusque se potestati subijceret,
videns Fratres suos itidem Horatios jam succubuisse, ex alte-
ra tamen parte tres Fratres Curatios ad Albanum Exercitum
pertinentes inæqualiter vulneratos esse, fugam simulavit, &
dum primum Curiatium utpote minùs læsum, celerius aliis
sequentem advertit, subito se convertit, eumque gladio
transfodit, eumque modum etiam cum secundo citius subse-
quente tenens, tandem, quia solus tertius, maximèque per
vulnera debilitatus supererat, etiam hunc facile superavit.
Certè ad hunc finem Examen particulare salubriter ab Asce-
tis excogitatum est, cujus scopus est uni vitio extirpando, &
quidem illi, quod præ aliis magis nobis aut aliis nocet, spe-
cialem curam adhibere, sibi que illud Regis Syriæ 2. Par. c. 28.
præceptum applicare: *Ne pugnetis contra maximum aut mi-
nimum, sed contra solum Regem.* sic enim perinde victoriam
contra alia quoque vitia facile obtinebit; sicut David devi-
cto Goliatho, & Bethulienfes occiso Holoferno Duce non
difficiliter reliquum Exercitum vicerunt. In secunda parte
ostendatur, quod imprimis hæc corona DEO & B. Virgini sit
gratissima futura; id quod facile ex Abrahami Patriarchæ
exemplo colligitur, qui, quia seipsum tam generose vicit in
naturali amore erga Filium dilectum Isaac expugnando, au-
dire à DEO meruit: *Per memetipsum iuravi, quia fecisti rem
hanc, & non pepercisti unigenito tuo Filio propter me, benedicam
tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli.* Quantò ma-
gis DEO & B. Virgini placebit, si, quis semetipsum generose
vincere, Deoque in holocaustum gratissimum offerre studeat.
Deinde pariter ostendatur, quod hæc victoria ipsi Victori
utilissima sit futura, quia, ut rectè pius Author l. 1. c. 25. ad-
vertit, ibi homo plus proficit, & gratiam meretur amplio-
rem, ubi magis seipsum vincit, & in spiritu mortificat. ut
adeo

adeo in tali Victore impleatur, quod 1. Reg. 17. Davidi in
sponsum est: *Virum, qui percusserit Philistheum, dabitur ei
divitiis multis*, illis videlicet, de quibus S. Bernardus ait:
*Vera divitia non opes sunt, sed virtutes, quas secum conscientia
portat, ut in aeternum dives fiat.* Sed non utilis duntaxat
sed summe etiam honorifica & gloriosa haec victoria quod
futura, colligitur ex Judith Holofernem Vincentis exemplo
quae propter talem victoriam magna facta est in Jerusalem
& praclarior erat universae terrae Israel, uti Jud. c. ult. legi-
tur; quanto magis talis honor ob victoriam sui ipsius, qui
omnium victoriarum maxima a Sapientibus aestimatur, spe-
rari poterit? certe hoc tam copiosae promissiones a DEO
Apocalypsi c. 2. & 3. factae indicant: *Vincenti dabo manna
consecratum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen
novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Qui vicerit,
faciam illum columnam in templo DEI mei; vestietur vestimen-
tis albis, & confitebor nomen eius coram Patre meo, & coram
Angelis eius. & tandem dabo ei sedere mecum in throno meo.*
an non ergo quis se ipsum illis Iosephi & Azariae 1. Mach.
verbis alloquatur: *Faciamus & ipsi nobis nomen, & pugnemur
contra Gentes (& vitia) quae in circuitu nostro sunt.* maxime
cum summam etiam iucunditatem & laetitiam ex tali victo-
ria sperare possimus; uti DEVS ipse per Mannae promissi-
onem indicavit; & Sponsus quoque de Sponsa Cant. 7. falsus
est dicens: *Quam pulchra es & decora charissima in deliciis.
Statura tua assimilata est palma, & ubera tua botris.* quid e-
nim per botros istos, nisi laetitiae internae vinum significatur,
de quo recte Thomas Kemp. l. 3. c. 32. dixit: *Vinam tecum
sic esset, & ad hoc pervenisses, ut tuus ipsius amator non esses, (sed
potius te vinceret, & rationi subijceret) tunc mihi valde pla-
ceret, & tota vita tua in gaudio & pace transiret.* perinde fere
sicut de Juditha post victum Holofernem dictum est: *Erant
autem Populus iucundus secundum faciem Sanctorum; & tem-
pore Judith nemo persequabatur Israel.* Excitentur ergo Audi-
tores ad hanc coronam B. V. offerendam, dicendumque cum
Davide Ps. 17. *Persequar inimicos meos, & comprehendam il-
los, & non convertar, donec deficiant.* Ut & cum S. Paulo 1.
Tim. 4. dicere olim queant: *Bonum certamen certavi, fidem
servavi, cursum consummavi; de reliquo deposita est mihi corona*

na iustitia, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex.

IV. Ex occasione thematis: *Vidimus stellam eius in Oriente, & venimus cum Muneribus adorare Dominum*: dici potest, laudabilem quidem esse consuetudinem Ecclesie, quod certis temporibus peregrinationes sacras instituat; sed non semper optatum ex talibus peregrinationibus fructum reportari; unde natum proverbium illud: *qui multum peregrinantur, raro sanctificantur*. Ne ergo idem de Auditoribus quoque dici queat, dic te ostensurum, quomodo peregrinationes tales recte & cum fructu obiri debeant, ad modum scilicet primæ peregrinationis ad Christum à tribus Magis institutæ, qui pulchrè suo exemplo docuerunt, quid ante peregrinationem, quid in illa, & quid post illam sit observandum. Nam 1. ante illam bonum finem & intentionem sibi præfigebant, nihil aliud quærendo, nisi ut possent Christum cum Matre sua salutare & adorare; ita enim ipsi indicârunt inquirentes: *Vbi est, qui natus est, Rex Iudaorum, vidimus enim stellam eius in Oriente, & venimus adorare eum*? hæc ergo intentio tantò diligentius præfigenda est, quantò magis dolendum est, tam multas, gravésque molestias, quæ in tali peregrinatione tollerandæ sunt, sine optato fructu & merito suscipi, uti fieret, si bona intentio non præcederet; hic namque locum habet illud Christi effatum Matt. 6. *Si oculus tuus (& intentio) nequam fuerit, totum corpus (peregrinationis tuæ) tenebrosus (seu infructuosus) erit*. Et ex hoc videlicet capite sæpe contingit, ut multi multum peregrinentur, & tamen raro sanctificentur; verè enim de peregrinantibus suo modo dici potest, quod S. Bernardus alicubi de scientiam sectantibus dixit: *Alii scire volunt (aut peregrinari) ut sciant, & tum locum ipsum, ad quem tendunt, tum thesaurum ipsius vel alia visu digniora cognoscant, & curiosus est; alii, ut sciatur, & ab Amicis & Cognatis iterum aliquando videantur, & bene habeantur, & vanitas est; alii, ut adificentur, id est, tum per reverentiam loci ad pietatem, vitæque emendationem incitentur; tum variorum bonorum collationem, aut malorum amotionem impetrent, & prudentia est; alii, ut adificent, id est, vel bonum exemplum præbeant, aut pro aliis apud B. Virginem, aliòve Sanctos intercedant, & charitas est*. Quare si usquam alibi, observandum erit in his peregrinationibus

bus Apostoli Pauli monitum: *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite.* 1. Cor. 10. quem in finem in ipso mox peregrinationis sacre initio talis intentio in memoriam revocatur, dum dicitur: *Procedamus in nomine Domini.* 2. In ipsa peregrinatione stellam Ducecem diligenter secuti sunt, & ubi ad Præsepe venerunt, proidentes adoraverunt Christum, & munera, aurum, thus, myrrham obtulerunt; simulque pulcherrimo iterum exemplo docuerunt, quomodo Peregrini se in sacra peregrinatione gerere debeant; sequendo scilicet Vexillum vel Ducem suum, nec à turba aliorum Comitum se separando; deinde verò in ipso loco & termino peregrinationis non circumstansando per templum aut plateas, omniaque curiosè lustrando sed procidendo in genua, Deumque & B. Virginem religiosè salutando, & adorando. Et tandem munera, nempe thaus devotæ orationis, & communionis, aurum charitatis per contritionem & poenitentiam renovatæ, myrrham Mortificationis vel patientiæ in tolerandis peregrinationis molestiis. Post peregrinationem per aliam viam reversi sunt in regionem suam; id quod & peregrini facere debent per seriam vitam emendationem, ita ut, sicut de Adolescente quodam mulam cum Muliere quâpiam consuetudinem habente refertur, quod, cum in peregrinas Provincias profectus, ex his in Patriam fuisset reversus, & Mulier illa obvians quævisisset, ut eam non ampliùs nòsset, se enim esse illam, quam olim tepore deperiisset, responderit; *ast ego non sum ego*; sed totum mutatus, ita & ipsi de se hoc dicere possint, atque adeò exclaimare cum S. Paulo: *Vivo autem iam non ego, vivit verò in me Christus*, per gratiam & bonam conversationem.

V. Ex occasione thematis: *Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.* Cant. 6. dici potest hanc sententiam meritò Turbæ ad sacra loca peregrinanti (dicitur Creugbold) applicari posse, utpote quæ & ipsa sit quasi aurora consurgens, dum optimâ intentione suscipit peregrinationem; *pulchra ut Luna*, propter splendorem in apparatu Vexillorum, imaginum sacrarum, reliquiarum portatarum & *electa ut Sol*, propter exemplum illustre devotionis & modestiæ in itu & reditu observatæ; sed præcipuè terribilis ut castrorum

strorum acies ordinata; cum & finis ipsius non alius sit; quam DEVM & Sanctos expugnare ad varias gratias conferendas, vel mala averrenda; & omnia, quæ in talibus peregrinationibus fieri solent, valde magnam habeant similitudinem cum exercitu. Quid enim Crux prælata aliud nisi Vexillum significat, sub quo militare debeamus, & audacter dicere: *Ecce Crucem Domini; fugite partes aduersæ.* Et iterum: *Vexilla crucis prodeunt, fulget crucis mysteriū;* quid aliud oratio & cantus nisi militare carmen indicat? quid aliud libelli precatorii nisi pharetram, ex qua orationes variz velut tela acutissima cælum penetrantia desumuntur? quid globuli sacri Rosarij nisi pilas minores? quid sacra hostia oblata nisi pilas maiores? quid baculi in manibus nisi gladios? quid Concio nisi adhortationem ad prælium? quid cerei nisi funes igniarios (*Ändstrick*) significant; unde meritò concludunt aliqui, tunc sacram peregrinationem fructuosè & rectè peractum iri, si omnia, quæ in Exercitu bene constituto reperiuntur, observentur. Nam sicut 1. in Exercitu oportet omnes milites *bene sanos & validos* esse, ita Peregrinos quoque non tam quoad corpus, quam quoad animam sanos, id est, in gratia DEI constitutos esse decet; alioqui verificabitur, quòd S. Gregorius in Pastor. dixit: *Cum is, qui displicet, ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur;* unde & Evangelicus cæcus Joan. 9. dixit: *Scimus, quia peccatores DEVS non audit;* nam, ut idem sanctus Gregorius sapienter advertit, *dignum profectò est, ut ab eius beneficiis extraneus existat, cuius iussionibus non vult esse subiectus.* Quare meritò talis Turba peregrinans timere potest, ne audire cogatur, quod Josue 7. c. Exercitus Israëliticus audivit: *Anathema (sive peccator) in medio tui est Israël, non poteris stare coram hostibus (aut DEO, & Sanctis) donec delcatur ex te, qui hoc contaminatus est scelere.* Eum in finem toties *Kyrie eleison, Pater de cælis DEVS, miserere nobis &c.* ingeminatur, ut omnes meminerint cum DEO in gratiam redire. 2. Sicut in Exercitu debent multi, & quidem non Gregarii duntaxat Milites, sed etiam Duces comparere; ita & in processione sacra non tantum plebei, sed etiam Magistratus, & Nobiles comitari debent vexillum; quod bene notent 1. illi, qui putant ejusmodi processiones ad solos Rusticos, Famulos, aliòsque vi-
liores

liores homines pertinere; hi enim meritò vereri debent, contingat illis, quod olim Marito cuidam contigit, qui nihil orabat, dicere solitus, uxorem suam pro se orare, quodam in raptu vidit se ante cæli portam cum uxore & multis aliis consistere, cumque uxore & aliis intromissis, etiam ipse intrare vellet, audivit dici sibi à Janitore: Uxorem, sicut & ego ipse oravit, ita loco ipsius quoque cælum ingressam esse. His profectò dicit Christus illud Luc. 9. *Qui me erubuerit hunc Filius hominis erubescet, cum venerit in Maiestate Patris sui*; sicque verificabitur suo modo, quod S. Augustinus olim cum gemitu dixit: *Surgunt indocti, & cælum rapiunt, & doctrina nostra* (seu nobilitate aut dignitate) *voluntamur in carne & sanguine*. His ergo ob oculos versari deberet Exemplum S. Caroli Borromæi, S. Elisabethæ Landgraviæ Thuringiæ, Ludovici Regis Alemanniæ, qui non modò cum summa devotione interesse talibus Processionibus, sed nudis etiam pedibus eas obire voluerunt. Thomas Morus verò Cellarius Regni Angliæ ipse Crucem præferre non erubuit, & nunquam equo uti voluit dicens: *Nolo Dominum meum peditem eques sequi*. Notent 2. id ipsum illi, qui irridere ejusmodi peregrinationes velut superstitiosas aut supervacaneas non horrent; hi profectò meritò timere debent, ne sicut olim Michol irridens Davidem coram arca saltantem, sterilis facta est, ita ipsi quoque steriles in bonis operibus efficiantur; aut ne omnino eveniat, quod Hæretico in Westphalia evenit, qui, quia Catholicorum supplicationem irrisit, subito febre correptus est, Dæmonique se jamjam tradendum exclamavit, uti fusiùs Pædagogus Christ. p. 2. c. 14. §. 4. refert. 3. Sicut milites bonum ordinem servare debent; ita & Peregrinantes curare, ut bini vel terni incedant; talis quippe ordo ad triplicem finem conducit 1. ad ædificationem, & discrimen sit inter agmen Christianorum & brutorum temeræ exeuntium. 2. ad decentiam; decet enim, ut Christum in Cruce præeuntem cum Modestia sequantur, cum dictum sit S. Gregorio Nazianz. ep. 193. *Vbi Christus est, ibi modestia quoque est*. 3. ad propriam devotionem promovendam, nam, ut S. Bernardus l. 2. de purif. ait, *turbat processionem quis solitarius incedere curat, nec sibi soli nocet, sed & ceteros est molestus*. Hi sunt, qui segregant semetipsos, animales,

etiam non habentes, nec solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Tales ergo ob oculos habere debent exemplum, quod de Asinis in campo versantibus Orlandinus in historia Societatis ad annum 1537. scribit, quod scilicet, cum Sacerdos quidam Eucharistiam ad ægotum sine pompa, & comitatu deferret, illi ex utroque viæ latere repente discreti in genua prociderint, & pulchro ordine præeuntem usque ad ædes Infirmi comitati sint, nec prius discesserint, quam egressus Sacerdos ad sua illos pascua cum benedictione dimiserit. 4. Sicut Milites, ut fortiores sint, conjuncti & bene concordēs esse debent; ita & Peregrinantes per charitatem fraternam bene unitos & conjunctos, esse oportet; cum enim Christus Matth. 18. dixerit: *Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcunque petierint, fiet illis à Patre meo, qui in cælis est.* Quidni multitudo peregrinantium quoque, si bene per charitatem consentiat, omnia, quæ petere statuit, facile se impetraturam confidat? quod bene notare debent, qui inimicos habent, & ignoscere nolunt; hi namque planè dissipant hunc exercitum, & infirmum faciunt; quomodo enim placari potest DEUS, si ipsi erga Proximum non placentur? quomodo vultum benignum ab ipso sperare possunt; si ipsi torvè Proximum aspiciant? quomodo dimissionem peccatorum petere, si ipsi non dimittant? quomodo varia dona & gratias postulare, si charitatem ipsi negent? Quilibet ergo sibi applicet illud Christi Matt. 5. *Si offers munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fueris, quod Frater tuus habeat aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari Fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.* 5. Sicut Milites in Exercitu armis bene instructi esse debent; ita & peregrinantes, talia autem arma sunt Rosaria, libelli precatorii, vel quæcunque aliæ orationes, sedulo & ferventer usurpatæ; ad hunc finem sanè variaz Litaniaz & aliæ Cantiones præcitantur, imagines Sanctorum & Christi præferantur, Cerei accenduntur, Sacrificium offertur, concio habetur. Unde graviter errant, qui loco templorum hospitia frequentant; loco sacræ confessionis & communionis comestationibus vacant; loco B. Virginis Amasias saluant; loco cantionis aut orationis lusu se recreant; hi profectò meritò timere possunt, ne accidat, quod in monte B.

Instr. VII.

L

Vir-

Virginis anno 1611. evenit, dum 1500. Personæ peregrinæ
 flammis ob peccata in hospitio perpetrata perierunt, ipsaque
 B. Virgo visa est flammis subdere, uti fusiùs iterum apud Po-
 dag. Christ. p. 2. c. 14. §. 4. videre est. 6. Sicut Milites ante
 finem prælii è campo discedere non debent; obtentâ ven-
 victoriâ gratias agere, & spolia dividere; ita & Peregrinos
 Societate & Vexillo discedere non oportet, donec domum
 redierint, atque adeò illud Christi Matt. 10. ob oculos ha-
 bendum: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit*; hic
 est, fructum sacræ peregrinationi præfixum obtinebit. Sed
 & gratias agere pro donis impetratis decet, quod quidem mo-
 liori modo præstari non potest, quàm si quis donis obtenta
 bene utatur. Impetrâsti ergo peccatorum remissionem, ca-
 ve, ne relabaris? Impetrâsti gratiam? cave, ne amittas? im-
 petrâsti pluviam, & fruges bonas? cave, ne malè utaris? im-
 petrâsti liberationem ab incendio? cave, ne domo saluam
 abutaris ad vitia, & ignem æternum accendendum. Impe-
 trâsti varia dona? Participa cum proximo per elecmosynam
 & memento, quid dixerit Tobias c. 12. *Bona est oratio (& pe-
 regrinatio) cum ieiunio & elecmosyna*. Ad hæc ergo exco-
 rationi mandanda excitentur Auditores, certòque sibi persua-
 dere jubeantur, quòd victoriam obtenturi, & id, quod pe-
 tunt, à DEO & Sanctis obtenturi sint; sique tali modo con-
 tra DEUM prævaluerint, quantò magis contra homines præ-
 valebunt, ut olim Gen. 32. Angelus Jacobo dixit: Sic ta-
 dem mutabitur proverbium, diceturque cum veritate: Qui
 multum peregrinantur, multum sanctificantur, benedicun-
 tur, proteguntur, à DEO & Sanctis diliguntur, & variis do-
 nis quâ temporalibus, quâ æternis exornantur.

VI. Ex occasione thematis: *Ascendentibus illis secundum
 consuetudinem diei Festi, remansit puer IESVS in Ierusalem*.
 Luc. 2. ostendi potest inprimis antiquitas Peregrinationum
 utpote quæ ab ipso jam Christo & Parentibus illius secundum
 consuetudinem Judæorum fuerint frequentatæ. Deinde verum
 & præcipuè ostendi potest utilitas earundem ex eo, quòd o-
 mnes conditiones, quæ ad impetrandum aliquid à DEO (quod
 quam impetrationem potissimum peregrinationes instituuntur)
 requiri possunt, in peregrinatione deligentur, obtineantur.
 Si enim 1. oratio tantò est gravior & efficacior, quantò gra-
 tius

ed gratior est ille, per quem offertur (uti in Exemplo Bersabeæ, & Estheris patet, quarum illa Filio Salomoni regnum, ista liberationem Populi sui impetravit) quidni meritis B. Virginis Patrocinium in loco, in quo magis propitiam se exhibere solet, ambiatur, & per eam varia dona à DEO petantur, & sperentur? an non enim hic meritis illa S. Bernardi sententia ob oculos habetur: *Modicum illud, quod offerre desideras, gratiosissimis, & omni acceptione dignissimis MARIE manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam?* 2. Si non parum juvat ad Orationem, si plures simul orent (hic enim Christus ipse indicavit Matth. 18. *Si duo consenserint &c.* & confirmat S. Ambrosius l. de pœn. dicens: *Multum minime, dum congregantur unanimes, sunt magni, & multorum preces impossibile est non audiri*) an non iterum peregrinationes singularem Orationi efficaciam addent, ubi tam multi congregantur, & unanimes sua vota, precésque DEO offerunt? Hoc sanè firmiter jam olim Bethulienfes cives credebant, qui cum in manifesto periculo interitus constitutos se cernerent, convocatus est omnis Populus, & per totam noctem intra Ecclesiam oraverunt, petentes auxilium à DEO Israël. Judith. c. 6. Eundem ob finem Propheta Joël c. 2. clamavit: *Vocate catum, congregate populum, sanctificate Ecclesiam, coadunate senes, congregate parvulos, & fugentes ubera. Inter vestibulum & Altare stabunt Sacerdotes Ministri Domini, & dicent: Parce, Domine, parce populo tuo.* 3. Si juxta S. Iracidem c. 35. *Oratio humiliantis se penetrabit nubes, & donec propinquet, non consolabitur; & non discedet, donec altissimus aspiciat;* an non iterum ex hoc capite peregrinationes multum utiles & efficaces censebuntur ad orationem DEO gratam efficiendam, utpote quæ plerumque pedibus non sine magna demissione, licet equi & currus multis suppetere, peraguntur. Sic sanè S. David 2. Reg. c. 15. *Ascendebat Olivum Olivarum, scandens & flens, nudis pedibus incedens, & aperto capite; & omnis populus, qui erat cum eo, aperto capite ascendebat plorans.* Sed & ipse Christus Luc. 22. *egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum, & positus genibus orabat.* Ne verò etiam nostrorum temporum exempla desint, ex quibus colligatur, quàm efficaces sint ejusmodi processiones ad ea, quæ à DEO petuntur, impetrandam,

da, memorabile inprimis est, quod ex Nicolao Serrario Pædagogus Christianus p. 2. c. 14. §. 4. refert, quod scilicet in Insula Chio Christiani circa annum 1600. cum summa in illo loco siccitas reperiretur, & tam Turcæ, quam Judæi Græci Schismatici precibus & clamoribus suis eo fine institutis frustra pluviam impetrare conati fuissent, processione cum imagine B. Virginis in vicinum collem instituta tam copiosam impetrarint, ut ipsimet Turcæ pluviam talem vel evidentiſſimum DEI donum manibus exciperent, & exoscularentur; nonnulli verò ex ipsis etiam in eadem Catholicorum venirent, & ad imaginem magnæ DEI Matris venerandi procumberent. Aliud non minus memorabile de Porphyrio refert, idem Pædagogus, quod scilicet cum Civitas Gazæ urbis septem diebus frustra à suo Idolo pluviam petissent, ipse ductis 280. Christianis ad templum S. Asclepij piscopi, & S. Timothei tam copiosas etiam pluvias impetravit, ut ne Gentiles quidem dubitarent, precibus Christianorum has pluvias fuisse impetratas, ideòque portis, quæ eis è templo revertentibus occluserant, referatis passim clamarent: *Christus solus DEVS, ipse solus venit*: ipsosque Christianos ad templum pro agendis gratiis secuti sint, 176. eorum ad fidem Catholicam conversis. Quis verò nescit mirabilem effectum, quem S. Gregorius Magnus per processionem à se pro avertenda sævissima peste institutam obtinuit, cum scilicet Angelum in Castro stantem, & evaginatum gladium in vagina recondentem vidit, & mox pestis grassari desinuit. Sic nimirum DEUS in similibus casibus, quod S. Henricus Imperator, teste Radero in Aula sancta c. 24. fecisse dicitur, qui, cum Urbem Trojam obsideret, & illam solo se æquaturum jurasset, omnibus masculis in furcam actis, processione ab ipsis obsessis cum prælata Cruce, instituta, & pueris lacrymabili voce Kyrie eleison clamantibus adeò commotus est, ut illacrymans dixerit: *Misereor super turbam*: & mox urbem pepercerit. Quis ergo Processiones non magni æstimet. Abenter suscipiat, & religiosè peragat? quæ itaque, quæ causa est, cur quandoque talibus processionibus tam pauci interfint? Vereor sanè, ne iterum dici queat: *Et ceperunt omnes excusare*: nam 1. aliqui frivolum illud pronuntiant: *quid dicent homines*? si ego in tanta dignitate, autho-

thoritate, aut nobilitate constitutus, plebeia turbæ me as-
 ciem, Rosarium in manibus portem, & aperto capite, pedi-
 bus Sacerdotem & Crucem sequar? Hos profecto non me-
 lius refutare possum, quàm Davidis exemplo, qui, ut 2. Reg. 6.
 legitur, cum deposito cultu regio, amiculum lineum induis-
 set, & arcam pio ac gestiente corpore & animo comitatus
 fuisset, irrisus licet ab uxore Michol, non destitit à proposito,
 sed in has notatu dignissimas voces erupit: *Ludam, & vilior
 sum plus, quàm factus sum, & ero humilis in oculis meis, & cum
 Anciliis, de quibus locutus es, gloriosior apparebo.* Si ergo Rex
 tantus non dedecori sibi duxit, Processioni interesse, cur in
 minori longè dignitate constituti, id vitio sibi vertendum
 timeant? 2. Alii timent ne interea damnum in bonis tem-
 poralibus, aut lucro cessante patiantur; sed hi meminisse de-
 bent, quid DEUS Exodi 34. c. promiserit, dum dixit: *Nullus
 insidiabitur terra tua, ascendente te, & apparens in conspectu
 DEI tui ter in anno. Cum ergo nisi Dominus custodierit civita-
 tem, frustra vigilet, qui custodit eam,* facile contingere potest,
 ut, si tuæ custodiæ nimis confidis, & ideo negligis Processio-
 nem, domitibi incommodum aut damnum nascatur, quod
 passus non fuisses, si cum vera ad DEUM fiducia Processio-
 nem fuisses comitatus; ita enim jam olim Majores nostri
 senserunt, dum dicere sunt soliti: *Durch Kirchengeln ver-
 saumet man nichts: durch Almusen geben erarmet man nicht.*
 Ita & Philippus I. Rex Hispaniæ sensit, qui, cum Cordubæ
 olim in solenni processione moneretur de capite, ne ardor so-
 lis noceret, tegendo, responsum pium ac Catholico Rege di-
 gnus dedit dicens: *Sol hoc die non nocet.* 3. denique alii
 dicunt, ubique DEUM & Sanctos invocari posse, nec esse o-
 peræ pretium, ut tam molesta & longa itinera ob hunc finem
 suscipiantur; sed & hi errorem suum facile agnoscent, si me-
 minisse velint, quòd jam olim DEUS, ut paulò antè vidimus,
 præceperit Judæis, ut ter in anno in Jerusalem peregrinaren-
 tur; sed & defacto in aliquibus locis gratias largiatur pere-
 grinantibus, quas frustra hi prius in Patria sua petierant? ad
 quem finem autem hæc omnia facit, nisi ut ad peregrinatio-
 nes instituendas homines incitaret? an non enim aliàs æquè
 dici DEO potuisset, ubique bonum esse orare, ubique eum
 juvare, & favores suos conferre posse? sancta ergo & salubris

est consuetudo, Processiones instituendi, & vel ideo tantò frequentius retinenda, quòd per eam orationes nostræ gratiores DEO, & pro nobis efficaciores existant; dicat ergo quilibet cum S. Davide: *Introibo ad Altare DEI* (ad hoc vel illud templum) *ad DEVM* (& B. Virginem, aut alium Sanctum) *qui letificat iuventutem meam* (& cor meum) *liberando me a malis presentibus & futuris; & animam celestibus donis implendo, quales nobis quoque concedat per merita SS. Matris suæ Servator noster, qui cum Patre &c.*

§. III.

Quomodo in Congregationibus Rosarii haberi conciones debeant.

Thema.

Veniat dilectus meus in hortum suum. Cant. 5.

Scopus.

Rosarii præstantia, utilitâsque demonstranda.

Syllogismus principalis.

Illud exercitium devotionis merito suscipitur, quod & in præstantissimum est, & plurimos exercenti fructus affert; atque tale est exercitium Rosarii recitandi; ergo hoc exercitium merito suscipiendum, & frequentandum est.

EXORDIUM.

Non dubito, quin sæpius hætenus non pauci ex vobis mirati sint, cur Congregatio hæc, in quam inscripti estis Congregatio Rosarii vocetur; neque enim hæc Congregatio horti similitudinem, aut illa Exercitia, quæ ab ea præscribuntur, rosarum speciem referre videntur; his non melius respondere possum, quàm referendo historiam, quam Joannes Major in Speculo Exemplorum V. B. Virgo MARIA frequentibus verbis refert: Legitur in libro Exemplorum B. Virginis, quòd scholaris quidam Juvenis B. Virgini multum devotus hanc sibi consuetudinem fecerat, ut de odoriferis

ribus, & aliis redolentibus speciebus (prout melius habere poterat) imagini B. Virginis, quæ in templo habebatur, sertum quoddam diebus singulis mira cordis simplicitate ac devotione faciebat, quo caput imaginis ornare consueverat. Parentes igitur Clericuli, agnitis devotione pariter & desiderio Pueri in Monasterium quoddam eum in Monachum conservandum tradiderunt, qui mox claustrali arctatus disciplina præ dolore cordis cæpit plurimum flere. Cùmque Prior, quænam esset causa tanti fletus, interrogasset, (propter Ordinis namque rigorem flere eum suspicabatur) respondit ei Puer; Solitus sum diætim de congregatis hinc inde speciebus ac floribus B. MARIE sertum componere, ad quod jam exire, me videtur loci huius observantia præpedire. Ad quod Prior, Fili, inquit, charissime, singulis diebus legas quinquaginta *Ave MARIA*, sic ut semper post decem legas unum *Pater noster* ad honorem & reverentiam dilectæ Dominæ tuæ. Sic nempe sertum ei facies gratius multò priore. Puer verò iussu implens per incrementa temporum auxit & incrementa virtutum. Adeptus annos debitæ ætatis propter vitæ ejus probitatem electus est in Priorem. Contigit ergo, eum ex parte officii cum aliquo Fratre aliquorsum pergere, quod ut quibusdam Latronibus innotuit, eos à tergo sunt secuti. Recordatus interim Prior sertum consuetum B. Virgini illo die nondum lectum ad genua procidit, & maleficiorum insecus sertum Virginis devotus implevit. Stantes autem Latrones viderunt Dominam quandam mira gratiositate formosam ante eum stantem, & per singulas salutationes rutilantes rosas & flores ab ejus ore excipientem, & sertum quoddam ex eis perpulchrum componentem. Finita autem oratione sua completum est sertum, quod ipsa Domina proprio capiti imponebat, sicque ab eorum obtutibus est subtracta. Clamabant igitur Latrones ad Patrem. Nisi nobis, quæ fuerit hæc Domina, quæ vobis astabat, intimaveritis, nequaquam mortem effugietis. Quibus Prior, Pueri, inquit, nullius est nobis Dominæ cognita vel visa præsentia. Ad quod Latrones: Non solum quæ vobis astitit, sed & quid legebatis, cùm vobis appareret, aperire nobis oportebit. Coactus itaque Prior rei gestæ ordinem illis retulit, quomodo videlicet diætim B. Virginem venerari consuevit. Tunc illi miraculo audito,

pedibusejus provoluti, veniam postulabant, & ut sibi conferrentur, ab eo precibus impetrabant. Sicque emendatâ deinceps in melius vitâ, felici fine, beatâ quiete in Domino quieverunt. Prior ergo Virgini gloriosæ gratias referens solitum suæ devotionis obsequium tali fretus præsidio, devotius curavit eidem offerre. Ita totidem verbis Collectæ Speculi. Ex qua historia facilè nunc colligitur, non immerito Salutationes Angelicas, quæ ex præscripto Congregationis Rosarii recitantur, rosas, atque adeò ipsam Congregationem Rosarium, seu hortum Rosarum vocari; si enim Hortus, teste Ruperto Abbate, inde nomen suum accepit, quod semper aliquid ibi oriatur, nemo profectò negare potest, hanc Congregationem præ aliis nomen Rosarii mereri, utpote in qua quotidie tot amœnissimæ, & B. Virgini gratissimæ Rosæ nascuntur, seu recitantur. Quod ipsum tamen ut clarius agnoscatis, in præsentem abundantius demonstrabo, ut, dum præstantiam & utilitatem hujus Congregationis seu Rosarii cognoveritis, tantò magis quoque beneficium cooperationis in eandem æstimetis, & per exactam omnium Exercitiorum quæ ab ea præscribuntur, observationem gratos vos exhibere studeatis.

Tria præcipuè commendari & æstimari adverto in Rosario, seu horto Rosarum, amœnitate, scilicet, odorem, & utilitatem ad varios, eosque præstantissimos effectus; quis enim non plurimum delectatur, si tot amœnas rosas, centum interdum foliis constantes, in Roseto spinis refoeto exortu videat? quis non plurimum recreatum suavissimo rosarum odore se fatetur, si ponè ejusmodi Rosetum transeat? quis non frequenter virtutem Rosarum sive ad catarrhos dissolvendos, sive ad dolores stomachi leniendos, sive ad sananda ulcera, sive ad deliquia animi pellenda, sive ad aciem oculis restituendam, in se, aliisve expertus est? Verùm ut hæc tria præconia excellenti quodam modo Rosario convenire dicantur, negari profectò non potest, ea præstantiori longè ratione Rosario nostro spirituali, seu Congregationi Rosarii convenire.

Atque ut de ipsa amœnitate initium faciam, quis negare potest, amœnissimas in hac Congregatione rosas, id est, Salutationes Angelicas, & Dominicas Orationes quotidie recitari solitas, & tot quasi pulcherrimis, spatiis, quot m-

Aeris, præditas inveniri? quomodo enim non summè recreari potest DEUS, si proprii sui Filii, & Sanctissimæ Matris ejus memoria refricetur? quomodo non & ipsi homines exhilarari, si hæc suavissima duo nomina vel ipsi pronuncient, vel ab aliis pronuntiari audiant? Hoc sanè agnovit S. Bernardus à S. Bonaventura in spec. Virg. c. 8. cit. dum ait: *O magna, ô pia, ô multum laudabilis Virgo MARIA: tu nec nominari potes, quin accendas: nec cogitari quidem, quin recrees affectus diligentium te. Tu nunquam sine dulcedine divinitus insita, pie memoria portas ingrederis.* Hinc S. Franciscus Seraphicus mira devotione erga hanc salutationem ferebatur dicere solitus: Cum dico *Ave MARIA*, cali vident, Angeli gaudent, mundus exultat, infernus contremiscit, Dæmones fugiunt. Quod itaque Pierius l. 5. de Rosis materialibus scribit, quòd scilicet Indorum Magi ad conciliandos Magnorum Principum animos non alia re magis, quàm Rosis vel oleo Rosaceo utantur, hoc multò verius de his Rosis spiritualibus dici potest; has sanè rosas qui devotè usurpaverit, Deoque obtulerit, dubitare non potest, quòd DEI, & Deiparæ gratiam sibi conciliaturus, veniàmque peccatorum suorum facile sit obtenturus; cum enim toties SS. JESU & MARIE devotè pronuntiet, & cum fiducia invoet, *habet utique, ut Arnoldus Carnotensis ait, Mediatorem causa sua Filium ante Patrem, & ante Filium Matrem. Christus Patri ostendit latus & vulnera, MARIA Christo pectus & ubera, nec potest esse repulsâ, ubi concurrunt & orant omni linguâ disertius hæc elementia monumenta, & caritatis insignia.* Id quod multis sanè exemplis posset confirmari, unum præ reliquis sufficiat de Benedicta Nobili Virgine, quæ à turpi Amasio seducta primum est imprægnata, postea commune prostibulum urbis facta, quia S. Dominici cognati sui ad conversionem hortantis monita contempsit, intra triduum morbo correpta, omniumque Amicorum auxilio penitus destituta est. Denique quia à S. Dominico persuasa Rosarium quotidie dicere decrevit, & verò etiam recitavit, ita mutata est, ut passim pro Sanctitatis Speculo haberetur; quamobrem Rex ipse divulgatâ ejus fama non aliam magis, quàm ipsam statuit in Conjugem assumere, post cujus mortem ipsa regnum diu & feliciter administravit, Superis æquè ac hominibus dilecta, uti fusiùs in Thesauro Rosarii

p. 2. c. 2. refertur. Quòd si verò Rosario aut ipsis etiam Rosariis non parùm amœnitatis aut admirabilitatis potius conciliat, quòd inter spinas nascantur, neque hoc sanè Rosario nostro deest, quis enim nescit, quàm vehementer Rosarij promulgationem & usum impedire conati sint infernales Coniurij? quàm potenter se S. Dominico Rosarij Promulgatores opposuerint Albigenes Hæretici? quàm multi insuper fidei Christiiani quâ calumniis, quâ acerbis dictis aliorum frequentatione huius Congregationis & recitatione Rosarii avertere studuerint? quid aliud verò sunt istæ persecutiones & oppositiones nisi acutissimæ spinæ, inter quas tamen Rosarii nostræ spirituales tantò copiosius & admirabilius creverunt, quantò vehementius ipsas eandem spinæ suffocare nitebantur. Verè igitur magna amœnitas, magna amabilitas, magna est admirabilitas nostri Rosarij.

Nec verò etiam suavissimus odor deest Rosario nostro; quid enim tam multos Reges & Principes, tam multos Ecclesiasticos, tam multa Laicorum Christianorum milia attraxit, atque, ut in Congregationem Rosarij inscribi peterent, persuasit, nisi suavissimus odor, & fama, quæ de præstantia & efficacia Rosarij tot miraculis, aliisque testimoniis confirmatâ per totum orbem spargebatur? Sanè si perpendamus accuratius velimus, quàm brevi tempore per tot urbes & Provincias, hæc Congregatio propagata, & usus Rosarij recitandi ubique introductus, receptus, & conservatus sit, miraculo propè similis videbitur tam admiranda propagatio, nec alia causa, quàm suavissimo odori huius Rosarij adscribenda, de quo meritò omnes Christiani in hanc Congregationem adscripti illa Sponsæ Cant. 1. Verba usurpare poterant: *Trahite me post te, in odorem unguentorum tuorum* (& piarum legum ac consuetudinum) *curremus.* Nec diutius in proprietate ista per se notissima explicanda aut probanda immorabor.

Sed ad tertiam, eamque præcipuam Rosarij nostri laudem, utilitatem scilicet, & efficaciam progredior, quam quidem paucis verbis egregiè expressit Idiota to. 3. Bibl. SS. Patrum c. 5. dum dixit: *Non est in ullo alio nomine post nomen superbenedicti Filii tui tam potens adiutorium, nec est ullum aliud datum nomen sub celo hominibus post dulce nomen IESU,*

quo tanta salus hominibus refunderetur, quia super omnia San-
ctorum nomina reficit lapsos, sanat languidos, illuminat cecos,
penetrat duos, recreat fessos, ungit agonistas, & iugum Diaboli
extrudit. Tanta virtutis est & excellentia, ut calum rideat,
terra latetur, Angeli congaudeant, cum MARIA nominatur.
Ubi autem frequentius hoc Sanctissimum nomen profertur,
quam in ipso nostro Rosario? Ut autem clarius & in specie
magis has utilitates declarem. Habeant sanè Rosæ, aut a-
qua potius ex rosis distillata virtutem, oculorum aciem re-
staurandi; nostræ profectò rosæ spirituales seu salutationes
in Rosario inclusæ virtutem habent non corporis, sed animi
oculos illuminandi; ita sanè S. Dominicus ipse, teste Pisto-
rio conc. 14. p. 2. expertus est, dum ipsi in Academia Parisiensi
concionari iussu, & sublimes conceptus animo volventi B.
Virgo apparuit, & libello oblato dixit: Fili mi Dominice,
etsi bona sint, quæ explicare pro Concione decrevisti, longè
tamen meliora attuli tibi. Aperto itaque libro tot in eo
mysteria de Rosario, quot verba reperit. Habeant 2. Rosæ
virtutem dolores corporis leniendi; nostræ verò rosæ dolo-
res tales & morbos non leniunt duntaxat, sed omnino afe-
runt, uti tum quotidiana anathemata, tum historiæ plurimæ
in thesauro Rosarii annotatæ testantur. Habeant 3. Rosæ
virtutem catarrhos dissolvendi; nostræ rosæ catarrhum mul-
tò magis noxium & periculosum, malas scilicet consuetudi-
nes dissolvunt; expertus hoc est, ut plures alios brevitatis
causa præteream. Juvenis ille, qui, cum pessimam ludendi &
potandi consuetudinem contraxisset, ad avunculi sui consi-
lium primo anno 50. salutationes recitavit; & cum immitti
paulatim consuetudinem adverteret, sequenti anno totidem
salutationes adjecit; & cum novum iterum fructum sensis-
set, etiam tertiam Rosarii partem adjuavit, sicque quotidie
integrum Psalterium recitavit, & per B. V. auxilium, sic im-
mutatus est, ut, dum ipso nuptiali die recordatus, se pensum
suum Magnæ Patronæ necdum persolvisse, in cubiculum se-
cessisset, sub ipsa recitatione Rosarii B. Virgo tribus diversis
rogis, in quibus 150. salutationes aureis literis descriptæ fue-
rant, induta ei apparuerit, & sponsæ terrenæ valedicere ju-
bens, eum intra dies tres ad caelestes nuptias invitavit. Unde
mox lenta febre correptus intra triduum piè expiravit, uti fu-
sius

sius in Spec. Exempl. tit. Castitas Ex. 5. videre est, Habeant
 Rosæ virtutem ulcera curandi; an non graviora, magis
 periculosa animæ ulcera peccata sunt? hæc autem à Rosæ
 nostris spiritualibus efficacissimè curantur, uti innumera
 rum exempla maximè à S. Dominico patrata probant, qui sa-
 piens ad gravissimos quosque Peccatores non alio magis reme-
 dio est usus, quàm Rosarij commendatione. Et verò qui
 nescit, quàm multi graves Peccatores in longum tempus su-
 peccata confiteri differrent, nisi Congregatio Rosarij, cui no-
 men dederunt, suis legibus, aut indulgentiis propositis eos
 ad confessionem & emendationem suorum peccatorum
 invitaret? Habeant denique rosæ virtutem ad varia animi
 deliquia pellenda; nunquam in hoc virtutem rosarum no-
 strarum spiritualium exaquarebunt? an non eum grave deli-
 quium est, in hostiles manus & vitæ pericula incidere? quàm
 multi autem ab hoc deliquio per virtutem Rosarij sunt libe-
 rati? de Alano certè Equite quotidie rosarium recitare sol-
 to Chronicon S. Dominici p. 1. c. 34. refert, quòd, cum ab in-
 genti Hæreticorum multitudine circumdatus esset, B. Virgo
 visa sit 150. lapides in hostes jacere, maximè eorum strage.
 Aliàs verò Jerosolymas navigans, cum in naufragium inci-
 disset, 150. colliculos viderit, per quos in continentem salvas
 evasit; ut meritò Jacobus Saramina Coadjutor Societatis
 JESU in Mauros Prædones incidens rosarium protulerit, at-
 que ad hostes, *nihil vos formido hoc fretus*, dixerit, & intactus
 evaserit, an non grave pariter deliquium est, à tartareis Spi-
 ritibus infestari? atqui ad hoc etiam tollendum deliquium
 miram efficacitatem Rosarium habet; certè S. Dominicus
 per hoc plures ex obsessis Dæmones fugavit, maximè ex Al-
 bigenli Hæretico, qui, quia Sancto Rosarij virtutem prædi-
 canti contradicere ausus erat, à quindecim mille Dæmoni-
 bus fuerat obsessus, quos tamen omnes per virtutem Rosarij
 S. Dominicus cedere coëgit, ita ut, quoties Populus præsentis
 salutationem Angelicam recitavit, toties magna Dæmonum
 multitudo sub specie carbonum ardentium erumperet. Sed
 & de alio quopiam Societatis JESU Religioso Bonifacius l.
 4. c. 9. testatur, eum, cum in itinere septem fuliginosos &
 igneos Dæmones Molossorum Specie obvios habuisset, ar-
 pro mox rosario eos in fugam dedisse, an non gravissimum

iterum deliquit meritò censetur, mortem terribilium omnium terribilissimum subire, & de felicitate æterna periclitari: atqui & hoc potenter eximit Rosarium nostrarum Spiritualium virtus; quis enim non magna cum fiducia moriatur, si meminertit, se toties MARIAM in Rosario invocasse, ut in hora mortis sibi adesse dignetur? si meminertit etiam, ipsos aliquando Dæmones à S. Dominico adjuvatos publicè confessos esse, neminem æternis ignibus adjudicatum iri, qui in Rosarii recitandi exercitio constanter perseveraverit, vel enim contritionis eliciendæ gratiam, aut confessionis faciendæ occasionem illi à B. Virgine impetratum iri, quod quidem tam constanter ab ea observatum scitur, ut etiam mortuis in peccato mortali reditum ad vitam, & penitentiae gratiam impetrarit. An non magnum denique deliquit iustus purgatorii gravissimi post mortem subeundi metus? quis autem nescit, quàm potenter ab hoc etiam deliquit Rosæ nostræ defendant, dum non modo in vita creberrimè, sed in ipsa etiam morte plenissimam culparum & poenarum indulgentiam omnibus illis impetrant, qui Congregationi huic inscripti vel Rosarium devotè recitaverint, vel alia Exercitia præscripta impleverint.

Quid ergo superest, Auditores, nisi ut quisque sibi illa sponsi Cant. 2. ad sponsam prolata verba denuo dicta arbitretur: *Surge amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Iam enim hyems, (id est, tepor & frigus in usurpatione Rosarii) transit, imber (impedimentorum & difficultatum à tali amore retrahentium) abiit, & recessit; flores (id est, salutationes Angelicæ in Rosario inclusæ, & piè recitatæ) apparuerunt in terra nostra, dum tibi iterum commendatæ, fructusque earum copiosè sunt explicati, surge ergo, & veni; venies autem, si, ubi nondum Congregationi huic inscriptus es, hodie inscribi te sinas; venies, si dictæ Congregationis leges accuratè observaveris; venies, si Rosarium frequenter & devotè recitaveris; & in tali Exercitio constanter perseveraveris; venies, si alios quoque ad nomen Congregationi huic dandum, Rosariumque piè recitandum incitaveris, hoc modo, inquam, venies, sed non frustra, nam & effectus harum rosarum in hac vita participabis, & tandem in cæleste Rosarium omni volupta-*

luptatum genere abundans cum gaudio admitteris, amen.

Nota, simili modo alios ejusmodi conceptus in exhortationibus duodecies per annum, singulis scilicet mensibus, habendis proponi posse, quorum aliquos quidem hic infinuo, ita tamen, ut, quoniam prolixum nimis & operosum foret singulos fusiùs explicare, contentus duntaxat sim futurus, per quovis anno duodecim argumenta indicasse, fusiorem vero deductionem ipsi Exhortatori relicturus, cui difficile non accideret, materiam pro tali diductione necessariam invenire & disponere, si ad modos diducendi hactenus assignatos, & fontes seu Authores in sequentibus conceptibus indicatos diligenter attenderit.

Alii Conceptus.

1. Ergo Congregatio posset comparari *Rosario* seu hortensio condito, & in singulis exhortationibus una rosa decerpere & auditoribus offerri; pulchra nimirum historia de fructu Rosarii recitatione hausto narrari, & morales inde doctrinae erui, quem infinem liber vocatus *die geistliche Schatzkammer* plurimum servire poterit, utpote in quo rota secunda pars in ejusmodi historiis narrandis consumitur.

2. Posse eadem Congregatio comparari *ligno vite*, de quo in apoc. c. ult. fit mentio, duodecim fructus afferenti, quorum quovis mense unus explicari posset. Possent autem esse sequentes 1. asscuratio salutis. de quo dictus liber p. 1. l. 9. agit. 2. Participatio meritorum ordinis S. Dominici n. 7. 3. Indulgentiarum lucrandarum occasio, de quibus c. 15. 16. & 17. 4. orationis per conjunctionem cum aliorum orationibus. 5. mutuuum auxilium & solatium & concordia juxta illud *O quam bonum, & quam iucundum habitare Fratres in unum.* 6. Frequentia in susceptione Sacramentorum, de qua meritis usurpari potest illud S. Hieronymi; *Felix necessitas, quae meliora compellit.* 7. Filiatio B. V. 8. assistentia in morte. 9. Sepultura honorifica. 10. Liberatio à purgatorio. 11. Gloriarum augmentum. 12. Gaudium accidentale ex iis, quae in Congregatione Rosarii ad majorem DEI gloriam fiunt; item ex fratribus & sororibus Rosarii in caelum assumptis.

3. Posset eadem Congregatio comparari *Arcae Noë*, ac

1. Exho-

1. Exhortatione ostendi, quomodo S. Dominicus cum Noë magnam similitudinem habeat. In 2. quomodo Congregatio Rosarii ratione materiæ, scilicet ligni cedrini, bitumine intrinsecus & forinsecus illi Arce Noëtice rectè comparetur. In 3. quomodo ratione formæ, speciatim ratione trium habitationum, fenestræ Chrystallinæ, unicæ Januæ, &c. possit cum eadem comparari. In 4. quomodo salventur, qui in eam ingrediuntur. In 5. quomodo ingressus fieri debeat. In 6. quid in ipsa Arca seu Congregatione observandum, ubi speciatim de constantia agendum. In 7. de 1. occupatione in hac Arca, nempe oratione. In 8. de 2. occupatione, frequentatione scilicet Sacramentorum. In 9. de 3. occupatione, processione menstrua. In 10. de 4. occupatione, concionis mensuræ auditione. In 11. de eorum, qui hanc Congregationem irrident, & scommatis proscindunt, infelici interitu. In 12. de exitu seu eductione ex arca per felicem sodalium ex hac vita transitum.

4. Posset spiritualis distillatio Rosarum institui, & mysteria, ac doctrinæ salutares in Rosarii partibus, puta oratione Dominica ac salutatione Angelica, contentæ per 12. conciones explicari.

5. Posset per totidem conciones exponi virtus aquæ Rosaceæ seu doctrinarum prioris anno propositarum contra varios morbos spirituales v.g. 1. contra capitis dolorem seu pertinaciam in hæresi, de quo Thesaurus Rosarii p. 12. c. 1. varia exempla affert 2. contra vertiginem capitis, id est, pusillanimitatem ex dubia prædestinatione exortam, de qua l.c.c. 3. 3. Contra apostema inveteratæ consuetudinis in variis peccatis; de qua l.c.c. 2. 4. Contra angustias pectoris ex scrupulis, ex timore mortis ortas, de quibus l.c.c. 6. ex 67. 68. 69. 72. 5. Contra febrem frigidam tepidatis in divino servitio. de qua l.c. c. 2. Ex. 17. 19. 20. 6. Contra febrem ungariam luxuriæ. de qua l.c.c. 2. Ex. 7. 8. 9. 10. 13. 7. Contra Epilepsiam, id est, reincidentiam in peccata. de qua l.c.c. 2. Ex. 23. & 1. 3. Ex. 36. c. 6. Ex. 20. 8. Contra calculum, id est, peccatum occultum, quod quis confiteri horret. de quo l.c.c. 2. Ex. 24. & 21. 9. contra podagram spirituale, id est, acediam, & tarditatem in bonis operibus exercendis, de qua l.c. c. 5. & 51. 56. 64. 10. Contra palpitationem cordis, & timorem hostium variorum. de quo l. cc. S. &

c.c. 8. & 14. 11. Contra chiragram seu immisericordiam pauperes de qua l.c.c.7.Ex.83. 12. Contra tormina seu impotentiam in morbis aliisque adversis, de qua l.c.c.11.

6. Posset ostendi, quomodo Rosarij Congregatio sit exercitus immortalis, in defensionem Ecclesie à S. Dominico hortante B. Virgine conscriptus, unde per 12. conciones posset ostendi, quomodo contra 12. hostes defendat. 1. contra Deum iratum. 2. contra Christum Judicem. 3. contra Dæmonem. 4. contra mundum. 5. contra carnem. 6. contra vitæ corporalis pericula, & ipsam mortem. 7. contra malos socios. 8. contra inimicos privatos. 9. contra hostes publicos. 10. contra hostes & calumniatores Rosarij. 11. Contra inimicos domesticos, seu proprias passiones. 12. Contra peccata commissa, quæ omnia pulchris exemplis ex thesauro Rosarij potest probari possunt.

CAPUT III.

Quomodo de Sanctis conciones institui possint.

Etiam de his variis modis haberi conciones possunt. Vel enim de iis in genere seu simul sumptis concio institui potest, vel in specie de uno tantum, & tum iterum vel tota vita Sancti breviter percurri, vel una tantum aut altera ipsius virtus proponi, & commendari. Singulorum modorum exemplaria breviter hinc afferentur.

Exemplar Primum.

Quomodo de sanctis simul sumptis concie institui possint.

Thema.

Gaudete, & exultate. Matth. 6.

Scopus.

Omniū Sanctōrum cultus persuadendus.

Syllogismus principalis.

Tunc meritis omnes Sancti peculiari studio colendi sunt, quod